

42000Y1229(02)

Εισηγητική έκθεση Σχετικά με τη σύμβασης της 29ης Μαΐου 2000 για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο στις 30 Νοεμβρίου 2000)

Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 379 της 29/12/2000 σ. 0007 - 0029

Εισηγητική έκθεση

Σχετικά με τη σύμβασης της 29ης Μαΐου 2000 για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο στις 30 Νοεμβρίου 2000)

(2000/C 379/02)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

>ΘΕΣΗ ΠΙΝΑΚΑ>

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ("σύμβαση") είναι η πρώτη η οποία θεσπίστηκε μετά την έναρξη ισχύος της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αποτελεί απόρροια της ανάγκης, η οποία τονίστηκε ιδιαίτερα επ' ευκαιρία σχετικού σεμιναρίου τον Απρίλιο του 1995, να εφοδιαστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση με τα κατάλληλα μέσα δικαστικής συνεργασίας.

Οι εμπειρογνώμονες που έλαβαν μέρος στο σεμινάριο προέβησαν σε επανεξέταση των διευθετήσεων αμοιβαίας συνδρομής που ισχύουν μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι διευθετήσεις αυτές χρειάζονται βελτίωση προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες που προκύπτουν στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας. Εισηγήθηκαν για το σκοπό αυτό την επεξεργασία μιας νέας σύμβασης ή νομικού οργάνου.

Βάσει των αποτελεσμάτων του σεμιναρίου αυτού, υποβλήθηκε τον Απρίλιο του 1996 σχέδιο πρότασης σύμβασης. Το κείμενο αυτό ενισχύθηκε στη συνέχεια με την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του σε τομείς οι οποίοι δεν καλύπτονταν αρχικά, συμπεριλαμβανομένης ιδίως της παρακολούθησης τηλεπικοινωνιών. Οι εργασίες επί του σχεδίου συνεχίστηκαν και σε επόμενες προεδρίες. Λόγω του περίπλοκου χαρακτήρα ορισμένων θεμάτων, οι οικείες διαπραγματεύσεις συχνά απαιτούσαν αναλυτικές και χρονοβόρες συζητήσεις.

Στις 29 Μαΐου 2000, η σύμβαση καταρτίστηκε από το Συμβούλιο και υπογράφηκε την ίδια μέρα από όλα τα κράτη μέλη(1). Την ίδια ημέρα επίσης η Νορβηγία και η Ισλανδία ενημέρωσαν το Συμβούλιο ότι συμφωνούν με το περιεχόμενο των διατάξεων της σύμβασης που ισχύουν γι' αυτές και ότι θα λάβουν εν ευθέτω χρόνω τα απαραίτητα μέτρα για την υλοποίηση των εν λόγω διατάξεων.

B. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Κατά την κατάρτιση αυτής της νέας σύμβασης, το Συμβούλιο αποφάσισε να μην καταρτίσει ιδιαίτερο νομικό κείμενο (βλέπε εν προκειμένω τις εξηγήσεις που αφορούν το άρθρο 1). Αυτό δεν οφείλεται αποκλειστικά στις διατάξεις του άρθρου 26 παράγραφος 3 της ευρωπαϊκής σύμβασης αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων της 20ής Ιουνίου 1959. Το Συμβούλιο έκρινε συγκεκριμένα ότι η αμοιβαία δικαστική συνδρομή μεταξύ των κρατών μελών στηρίζεται ήδη σε γερές βάσεις, των οποίων η αποτελεσματικότητα έχει αποδειχθεί: αφενός, στην ευρωπαϊκή σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων και στο πρωτόκολλο της 17ης Μαρτίου 1978 και, αφετέρου, στη σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου του 1985, η οποία συνήφθη στις 14 Ιουνίου 1990, καθώς και φυσικά στη συνθήκη Μπενελούξ περί έκδοσης και αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις, της 27ης Ιουνίου του 1962, η οποία περιλαμβάνει ορισμένα προηγούμενα σε θέματα αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, καθώς και ορισμένες διατάξεις και ειδικούς διακανονισμούς μεταξύ ορισμένων κρατών μελών.

Πρωταρχικός στόχος της σύμβασης αυτής είναι επομένως η βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας με την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων διατάξεων σε θέματα αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, κυρίως διευρύνοντας τις περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να ζητηθεί συνδρομή, και διευκολύνοντας, με μια σειρά μέτρων, τη λειτουργία της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, η οποία θα

είναι συγχρόνως ταχύτερη, πιο ευέλικτη και επομένως πιο αποτελεσματική. Ο στόχος αυτός επιδιώκεται κυρίως στα άρθρα 3 έως 9 της σύμβασης.

Επιπλέον, το Συμβούλιο αποφάσισε να επεξεργαστεί άλλα μέτρα τα οποία, ενώ συμβάλλουν στην υλοποίηση του πρωταρχικού αυτού στόχου, λαμβάνουν υπόψη πρόσφατες σημαντικές αλλαγές: αφενός, εξελίξεις πολιτικού και κοινωνικού χαρακτήρα, αφετέρου, αλλαγές στον τομέα της τεχνολογίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε καταρχήν να αντιμετωπίσει μια νέα κατάσταση: την κατάργηση των ελέγχων στα σύνορα μεταξύ των περισσότερων κρατών μελών συνεπεία των συμφωνιών του Σένγκεν, της οποίας οι εξαιρετικά σημαντικές συνέπειες συμβάλαν στην πλήρη υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς που είχε αποφασισθεί με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1985. Η κατάργηση των ελέγχων αυτών, η οποία τόνισε τη σημαντική αύξηση της κυκλοφορίας προσώπων, αγαθών και κεφαλαίων στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως λόγω του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης, επέβαλλε τη θέσπιση κατάλληλων κανόνων οι οποίοι θα επέτρεπαν στις αστυνομικές και δικαστικές αρχές να αντιμετωπίσουν μια διεθνή εγκληματικότητα, η οποία εκμεταλλεύθηκε πλήρως αυτή τη νέα ελευθερία κυκλοφορίας, και της οποίας τα χαρακτηριστικά σημείωσαν, ως εκ τούτου, σημαντική εξέλιξη. Οι νέες αυτές μέθοδοι, οι οποίες περιλαμβάνουν τις συμφωνίες Μπενελούξ, τη σύμβαση εφαρμογής Σένγκεν, και ιδίως δε τη σύμβαση σχετικά με την αμοιβαία συνδρομή και τη συνεργασία μεταξύ των τελωνειακών αρχών (Νάπολη II) της 18ης Δεκεμβρίου 1997(2), έθεσαν τα θεμέλια για τη διευκόλυνση και την ανάπτυξη των διασυνοριακών ερευνών. Αναπτύσσονται στα άρθρα 12 έως 16 της σύμβασης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρειάστηκε επίσης, και σε αυτό την βοήθησε το υψηλό επίπεδο πολιτικής ενοποίησης, να αναπτύξει νέες τεχνικές προκειμένου να λάβει υπόψη τις σημαντικές τεχνολογικές εξελίξεις, οι οποίες από ορισμένες απόψεις μπορεί να διευκολύνουν την αμοιβαία συνδρομή (εικονοτηλεδιάσκεψη, τηλεφωνική συνδιάλεξη) ενώ από άλλες (παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών) μπορούν, ελλείψει κατάλληλων μέτρων, να την δυσχεράνουν στην πράξη. Η επίτευξη αυτού του στόχου αποτελεί αντικείμενο των άρθρων 10, 11, και 17 έως 22.

Ακόμη το Συμβούλιο αποφάσισε να θεσπίσει κανόνες περί προστασίας των δεδομένων (άρθρο 23).

Αξιζει τέλος να σημειωθούν δύο θεσμικά θέματα, τα οποία συνδέονται με το γεγονός ότι η σύμβαση αυτή έχει ως νομική βάση τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αφενός, η σύμβαση αυτή αποτελεί συγκεκριμένο νομικό κείμενο δημοσίου διεθνούς δικαίου, η οποία διέπεται από ορισμένους κανόνες που δεν ίσχυαν στη μητρική σύμβαση του 1959· ειδικότερα, το άρθρο 35 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση δίνει αρμοδιότητα στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων να ερμηνεύει, σύμφωνα με όρους που αυτό καθορίζει, τις διατάξεις της σύμβασης αυτής.

Αφετέρου, ορισμένες από τις διατάξεις αυτής της σύμβασης ισχύουν όχι μόνο για τα κράτη μέλη, αλλά και για τη Νορβηγία και την Ισλανδία. Εν προκειμένω χρειάζονται ορισμένες επεξηγήσεις.

Η σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν, η οποία υπεγράφη στις 19 Ιουνίου 1990 μεταξύ πέντε κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, περιλαμβάνει αρκετά μεγάλο αριθμό διατάξεων που αφορούν τη δικαστική συνεργασία.

Στη συνέχεια στη σύμβαση αυτή προσχώρησαν και άλλα κράτη μέλη. Το 1996 δύο τρίτες χώρες, η Ισλανδία και η Νορβηγία, συνδέθηκαν με τη συνεργασία Σένγκεν, κυρίως με στόχο να μπορέσουν όλα τα σκανδιναβικά κράτη - τόσο τα τρία κράτη μέλη (Δανία, Σουηδία και Φινλανδία), όσο και οι δύο τρίτες χώρες (Ισλανδία και Νορβηγία) - να προσχωρήσουν στις συμφωνίες του Σένγκεν διατηρώντας παράλληλα τη σκανδιναβική ένωση διαβατηρίων.

Η συνθήκη του Άμστερνταμ, η οποία άρχισε να ισχύει την 1η Μαΐου του 1999, ενσωμάτωσε με το προσαρτημένο σε αυτήν πρωτόκολλο, το κεκτημένο του Σένγκεν στο ρυθμιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εξάλλου, στις 18 Μαΐου του 1999 υπεγράφη συμφωνία με την Ισλανδία και τη Νορβηγία, η οποία ετέθη σε ισχύ στις 26 Ιουνίου 2000, ως προς τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών με την εφαρμογή, την υλοποίηση και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν(3).

Ως εκ τούτου, οι διατάξεις της σύμβασης, οι οποίες απαριθμούνται στο άρθρο 2, αποτελούν την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν και ισχύουν στις σχέσεις μεταξύ κάθε κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, και της Ισλανδίας και της Νορβηγίας, αφετέρου,

II. ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ

ΤΙΤΛΟΣ I

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Σχέση με άλλες συμβάσεις αμοιβαίας συνδρομής

Το παρόν άρθρο προβλέπει ότι σκοπός της παρούσας σύμβασης είναι η συμπλήρωση και η διευκόλυνση της εφαρμογής, μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των διεθνών πράξεων στον τομέα της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων οι οποίες απαριθμούνται στην παράγραφο 1. Το άρθρο αυτό βασίζεται στο άρθρο 1 της σύμβασης του 1996 περί έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, το άρθρο 26 παράγραφος 3 της ευρωπαϊκής σύμβασης περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής ("σύμβαση του 1959").

Οι πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 είναι εν μέρει "μητρικές συμβάσεις" (σύμβαση του 1959 και η συνθήκη του Μπενελούξ) και εν μέρει συμπληρωματικά νομικά κείμενα (το πρόσθετο πρωτόκολλο της σύμβασης του 1959 και η σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν).

Η σύμβαση συμπληρώνει τις συμβάσεις της παραγράφου 1 και δεν μπορεί μόνη της να χρησιμοποιηθεί ως αποκλειστική βάση για αίτηση παροχής αμοιβαίας συνδρομής. Άλλη συνέπεια της σύνδεσης της σύμβασης του 1959 και των υπόλοιπων κειμένων είναι ότι οι διατάξεις των συμβάσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εξακολουθούν να παράγουν πλήρη αποτελέσματα στο βαθμό που αφορούν θέματα τα οποία δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της σύμβασης.

Επειδή η σύμβαση συμπληρώνει τις προηγούμενες πράξεις θεωρείται ότι, όταν οι διατάξεις της συγκρούονται με τις συμβάσεις που απαριθμούνται στην παράγραφο 1 υπερισχύουν οι διατάξεις της σύμβασης.

Η παράγραφος 2 πρέπει να ερμηνεύεται σε συνδυασμό με το άρθρο 26 παράγραφος 4 της σύμβασης του 1959. Προβλέπει ότι η παράγραφος 1 δεν θίγει την εφαρμογή διατάξεων διμερών ή πολυμερών συμφωνιών που προβλέπουν ευνοϊκότερες ρυθμίσεις αμοιβαίας συνδρομής για τα κράτη μέλη, (όπως, για παράδειγμα, μεταξύ των σκανδιναβικών χωρών), ή διευθετήσεων αμοιβαίας συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις που έχουν συμφωνηθεί βάσει ομοιόμορφης νομοθεσίας, ή συμφωνιών που συνδέονται με ειδικά συστήματα που προβλέπουν την εκατέρωθεν εφαρμογή μέτρων αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής στο έδαφος των αντίστοιχων κρατών.

Άρθρο 2

Διατάξεις που αφορούν το κεκτημένο του Σένγκεν

Το άρθρο αφορά ορισμένα ζητήματα που ανακύπτουν από την ενσωμάτωση του κεκτημένου του Σένγκεν στο ρυθμιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη συνθήκη του Άμστερνταμ. Εν προκειμένω, σημειώνεται ότι οι διατάξεις του Σένγκεν ίσχυαν για τα περισσότερα κράτη μέλη καθώς και για την Ισλανδία και την Νορβηγία κατά το χρόνο υιοθέτησης της σύμβασης.

Στην παράγραφο 1 προσδιορίζονται οι διατάξεις της σύμβασης οι οποίες πρέπει να θεωρούνται ως τροποποιητικές ή ενισχυτικές του κεκτημένου του Σένγκεν για τους σκοπούς της συμφωνίας που συνήφθη από το Συμβούλιο με την Ισλανδία και τη Νορβηγία στις 18 Μαΐου 1999 σχετικά με τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών με την υλοποίηση, εφαρμογή και ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν. Το άρθρο 2 παράγραφος 3 της συμφωνίας προβλέπει ότι οι πράξεις και τα μέτρα που υιοθετούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο αυτό γίνονται δεκτά, υλοποιούνται και εφαρμόζονται από την Ισλανδία και τη Νορβηγία.

Η παράγραφος 2 καταργεί ορισμένες διατάξεις της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν τις οποίες αντικατέστησε η παρούσα σύμβαση, ξεκαθαρίζοντας έτσι ποιες από τις περί αμοιβαίας συνδρομής διατάξεις της σύμβασης εφαρμογής του Σένγκεν παραμένουν σε ισχύ και ποιες όχι.

Άρθρο 3

Διαδικασίες για τις οποίες θα παρέχεται επίσης αμοιβαία δικαστική συνδρομή

Το παρόν άρθρο προχωρεί πέραν του πεδίου της σύμβασης του 1959 και αναπαράγει το άρθρο 49 στοιχείο α) της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Σένγκεν, το οποίο έχει καταργηθεί από το άρθρο 2 παράγραφος 2 της παρούσας σύμβασης. Συνδρομή μπορεί να ζητείται και να λαμβάνεται, δυνάμει του παρόντος άρθρου 3, όχι μόνο για έρευνες επί ποινικών υποθέσεων, αλλά και για έρευνες επί πράξεων που επισύρουν ορισμένες διοικητικές κυρώσεις.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, αμοιβαία δικαστική συνδρομή παρέχεται και για διοικητικές διαδικασίες που αφορούν πράξεις που τιμωρούνται, βάσει του εθνικού δικαίου του αιτούντος κράτους μέλους ή του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση, ή αμφοτέρων, ως παραβάσεις νομικών κανόνων, όταν η απόφαση των διοικητικών αρχών μπορεί να οδηγήσει σε προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου που έχει δικαιοδοσία ιδίως επί ποινικών υποθέσεων.

Η διάταξη αυτή επιτρέπει την υποβολή αιτήσεων αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ορισμένα είδη περιπτώσεων που δεν καλύπτονται, ή καλύπτονται μόνο σε περιορισμένο βαθμό, από τη σύμβαση του 1959 η οποία ισχύει μόνο για δικαστικές διαδικασίες κατ' αντιδιαστολή προς τις διοικητικές διαδικασίες. Για παράδειγμα, η *Ordnungswidrigkeit*, σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο, συνιστά αδίκημα το οποίο δεν χαρακτηρίζεται ως ποινικό ή τιμωρείται με επιβολή προστίμου από τις διοικητικές αρχές. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας σύμβασης, μπορεί να ζητηθεί αμοιβαία δικαστική συνδρομή στο πλαίσιο διοικητικών ή δικαστικών διαδικασιών που απορρέουν από τέτοιες παραβάσεις, παρά το γεγονός ότι, σύμφωνα με τη σύμβαση του 1959, αυτό είναι δυνατό μόνον για τη δικαστική φάση μιας *Ordnungswidrigkeit*. Σημειώνεται ότι ανάλογες ρυθμίσεις ισχύουν σε ορισμένα άλλα κράτη μέλη.

Όσον αφορά την παράγραφο 1, δεν έχει σημασία εάν οι εν λόγω διαδικασίες εμπίπτουν, σε πρώτο στάδιο στην αρμοδιότητα διοικητικής ή ποινικής αρχής στο οικείο κράτος μέλος, είναι όμως ουσιώδες ότι, σε μεταγενέστερο στάδιο, μπορούν να αχθούν ενώπιον δικαστηρίου με δικαιοδοσία ιδίως σε ποινικές υποθέσεις. Η προσθήκη της λέξεως "ιδίως" στο τέλος της προκειμένης παραγράφου καθιστά σαφές ότι το δικαστήριο ενώπιον του οποίου θα μπορούσαν να κινηθούν οι διαδικασίες δεν χρειάζεται να έχει αρμοδιότητα αποκλειστικά σε ποινικές υποθέσεις.

Η παράγραφος 2 εξασφαλίζει ότι αμοιβαία δικαστική συνδρομή παρέχεται επίσης για ποινικές και διοικητικές διαδικασίες που καλύπτονται από την παράγραφο 1 και οι οποίες αφορούν αδικήματα ή παραβάσεις επισύρουσες την ευθύνη νομικού προσώπου στο αιτούν κράτος μέλος. Το γεγονός ότι η νομοθεσία του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν προβλέπει διοικητική ή ποινική ευθύνη των νομικών προσώπων για τα εν λόγω αδικήματα, δεν μπορεί πλέον να αποτελεί λόγο απόρριψης αίτησης για την παροχή συνδρομής. Η σύμβαση ενισχύει επομένως την δικαστική συνεργασία στον τομέα της ευθύνης των νομικών προσώπων.

Άρθρο 4

Διατυπώσεις και διαδικασίες κατά την εκτέλεση αιτήσεων αμοιβαίας συνδρομής

Σκοπός του άρθρου αυτού είναι:

- να εξασφαλίσει, κατά το δυνατόν, την εκτέλεση των αιτήσεων αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σύμφωνα με τις διατυπώσεις και διαδικασίες που υποδεικνύονται από το αιτούν κράτος μέλος (παράγραφοι 1 και 3),
- να υποχρεώσει το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να λαμβάνει κατά το δυνατόν υπόψη τυχόν προθεσμίες που καθορίζονται στην αίτηση (παράγραφος 2) εντός των ορίων της παραγράφου 4.

Το άρθρο 3 της σύμβασης του 1959 προβλέπει ότι οι αιτήσεις θα εκτελούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Το άρθρο 4 της σύμβασης μετακινεί το βάρος εκπληρώσεως αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής ορίζοντας ότι, όπου είναι εφικτό, η συνδρομή θα παρέχεται σύμφωνα με τον τρόπο που υποδεικνύεται από το αιτούν κράτος μέλος.

Σημειώνεται ότι το άρθρο 4 της σύμβασης δεν επηρεάζει τις δηλώσεις οι οποίες έχουν γίνει στο άρθρο 5 της σύμβασης του 1959.

Η παράγραφος 1 θέτει τη γενική αρχή ότι το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση πρέπει κατά την εκτέλεση της αίτησης αυτής να συμμορφώνεται προς τις διατυπώσεις και διαδικασίες που υπέδειξε ρητά το αιτούν κράτος μέλος. Πρόθεση της διάταξης αυτής είναι να διευκολυνθεί η χρησιμοποίηση των πληροφοριών που συγκεντρώνονται μέσω της αμοιβαίας συνδρομής ως αποδεικτικών στοιχείων στη διαδικασία που θα επακολουθήσει στο αιτούν κράτος μέλος. Οι λέξεις "διατυπώσεις και διαδικασίες" θα πρέπει να ερμηνεύονται ευρέως και μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την περίπτωση στην οποία ζητείται στην αίτηση να επιτραπεί κατά την εξέταση μάρτυρα η παρουσία εκπροσώπου των δικαστικών αρχών του αιτούντος κράτους μέλους ή δικηγόρου. Λόγω της επιβάρυνσης που θα μπορούσε να προκληθεί για το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, το αιτούν κράτος μέλος θα πρέπει να αναφέρει μόνον τις διατυπώσεις και διαδικασίες τις οποίες κρίνει απαραίτητες για το σκοπό της έρευνάς του.

Το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μπορεί να αρνηθεί να συμμορφωθεί προς τις εν λόγω διατυπώσεις και διαδικασίες μόνον εφόσον αντιβαίνουν στις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του ή εφόσον η ίδια η σύμβαση προβλέπει ρητά ότι η εκτέλεση των αιτήσεων διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.

Η παράγραφος 2 αφορά τις προθεσμίες που ορίζει το αιτούν κράτος μέλος για την εκτέλεση των αιτήσεων και αναγνωρίζει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η τήρηση συγκεκριμένης προθεσμίας για την εκτέλεση αίτησης αμοιβαίας συνδρομής μπορεί να έχει κρίσιμη σημασία. Στο πλαίσιο αυτό η παράγραφος δεσμεύει τα κράτη μέλη προς τα οποία απευθύνεται η αίτηση να λαμβάνουν υπόψη τους κατά τον πληρέστερο δυνατό τρόπο τυχόν τις προθεσμίες που ορίζονται στις αιτήσεις αμοιβαίας συνδρομής. Αν η αρχή του αιτούντος κράτους μέλους κρίνει απαραίτητο να εκτελεσθεί η αίτηση πριν από μια ορισμένη ημερομηνία, μπορεί να το αναφέρει στην αίτηση, υπό την προϋπόθεση ότι θα εξηγήει τους σχετικούς λόγους.

Είναι σαφώς προς το συμφέρον όλων των κρατών μελών να μην γίνεται κατάχρηση της δυνατότητας καθορισμού προθεσμιών και, κατά συνέπεια, όταν το αιτούν κράτος μέλος κρίνει ότι πρέπει να ακολουθήσει αυτή την οδό, θα πρέπει να περιορίζεται στον καθορισμό προθεσμιών οι οποίες είναι εύλογες ή αναγκαίες κατά τη γνώμη του από τις συγκεκριμένες συνθήκες.

Η παράγραφος 3 αφορά την περίπτωση κατά την οποία είναι εν όλω ή εν μέρει αδύνατη η εκτέλεση της αίτησης σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που έχει θέσει το αιτούν κράτος μέλος βάσει της παραγράφου 1. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση οφείλει να ενημερώσει αμέσως το άλλο κράτος μέλος σχετικά με την κατάσταση και να αναφέρει υπό ποιες προϋποθέσεις θα ήταν σε θέση να εκτελέσει την αίτηση. Σε αυτές τις προϋποθέσεις μπορεί να συμπεριλαμβάνεται, εφόσον απαιτείται, η παροχή συμπληρωματικών εγγράφων ή πληροφοριών. Έχει επίσης προβλεφθεί ότι οι αρχές του αιτούντος και του προς ο η αίτηση κράτους μέλους μπορούν να συμφωνήσουν μεταξύ τους για τη συνέχεια που θα δοθεί στην αίτηση, εξαρτώντας, εφόσον απαιτείται, τη συνέχεια αυτή από την εκπλήρωση των οικείων προϋποθέσεων.

Αν και οι παράγραφοι 3 και 4 προβλέπουν ότι το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση οφείλει να ενημερώνει το αιτούν κράτος μέλος υπό ορισμένες περιστάσεις, δεν έχει προβλεφθεί ειδική διαδικασία για τον σκοπό αυτό. Ως εκ τούτου, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση είναι ελεύθερο να επιλέγει εάν θα προβεί στην εν λόγω ενημέρωση με κάθε μέσο.

Η παράγραφος 4 αφορά τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται εάν δεν μπορεί να τηρηθεί η προθεσμία που έχει τεθεί από το αιτούν κράτος μέλος. Όταν το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση γνωρίζει ότι η συγκεκριμένη προθεσμία δεν μπορεί να τηρηθεί και ότι, βάσει των λόγων που έχουν προβληθεί για τον καθορισμό της προθεσμίας σύμφωνα με την παράγραφο 2, αυτό θα δημιουργήσει σημαντικές δυσκολίες με τη τρέχουσα στο αιτούν κράτος μέλος διαδικασία, οι αρχές του πρέπει να δηλώσουν το συντομότερο δυνατόν το χρόνο τον οποίο υπολογίζουν ότι θα χρειαστούν για την εκτέλεση της αίτησης. Οι αρχές του αιτούντος κράτους μέλους πρέπει να δηλώσουν χωρίς καθυστέρηση εάν θα πρέπει να συνεχισθεί η διεκπεραίωση της αίτησης. Επιπλέον, το άρθρο επιτρέπει στις αρχές αμφοτέρων των κρατών μελών να συμφωνήσουν σχετικά με τη συνέχεια που θα δοθεί στην αίτηση. Εν προκειμένω, θα πρέπει να συνεκτιμάται και η κοινή δράση 98/427/ΔΕΥ, της 29ης Ιουνίου 1998, για την ορθή πρακτική κατά την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων(4).

Άρθρο 5

Αποστολή και επίδοση διαδικαστικών εγγράφων

Στόχος του παρόντος άρθρου είναι να εξασφαλίσει την ταχύτερη δυνατή αποστολή και επίδοση διαδικαστικών εγγράφων εκ μέρους κράτους μέλους όταν ο παραλήπτης των εγγράφων αυτών βρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Στη διατύπωση του άρθρου αυτού ελήφθησαν υπόψη σε μεγάλο βαθμό οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 52 της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν το οποίο έχει καταργηθεί διά του άρθρου 2 παράγραφος 2 της παρούσας σύμβασης.

Η παράγραφος 1 προβλέπει το γενικό κανόνα ότι τα διαδικαστικά έγγραφα τα οποία αφορούν ποινικές διαδικασίες και πρέπει να αποσταλούν από κράτος μέλος σε πρόσωπο ευρισκόμενο σε άλλο κράτος μέλος θα πρέπει να αποστέλλονται απευθείας μέσω ταχυδρομείου.

Σημειώνεται ότι, όπως και στο άρθρο 52 της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν, το οποίο έχει καταργηθεί διά του άρθρου 2 παράγραφος 2 της παρούσας σύμβασης, δεν δίδεται ορισμός των "διαδικαστικών εγγράφων". Όπως συνέβαινε και με το άρθρο 52, το άρθρο 5 της παρούσας σύμβασης θα πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως και να θεωρείται ότι περιλαμβάνει, για παράδειγμα, τις κλήσεις και τις δικαστικές αποφάσεις.

Οι λέξεις "ευρισκόμενα στο έδαφος" οι οποίες έχουν επίσης ληφθεί από το άρθρο 52 της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν, πρέπει να εννοούνται ευρέως και δεν συνεπάγονται αναγκαστικά ότι το πρόσωπο διαμένει στο κράτος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση.

Η ταχυδρομική αποστολή των εγγράφων αποτελεί εφεξής τον κανόνα. Στην παράγραφο 2 αναφέρονται εξαιρέσεις από την ταχυδρομική διαβίβαση εγγράφων και, όπου ισχύουν οι εξαιρέσεις αυτές, τα έγγραφα μπορούν να αποστέλλονται μέσω των αρμοδίων αρχών άλλου κράτους μέλους προκειμένου να διαβιβαστούν στον οικείο παραλήπτη. Οι εξαιρέσεις αυτές αφορούν περιπτώσεις κατά τις οποίες η ταχυδρομική αποστολή δεν είναι εφικτή ή ενδεδειγμένη. Είναι βασικό το κράτος μέλος που αποστέλλει τα έγγραφα να καταβάλει εύλογες προσπάθειες για να εξακριβώσει τη διεύθυνση του εν λόγω προσώπου προτού υποβάλλει αίτηση σε άλλο κράτος μέλος. Επίσης, κάθε τέτοια αίτηση θα πρέπει να συνοδεύεται από όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες οι οποίες θα μπορούσαν να βοηθήσουν το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση να εντοπίσει το εν λόγω πρόσωπο.

Σύμφωνα με την παράγραφο 3, όταν το κράτος μέλος που αποστέλλει έγγραφο έχει λόγους να πιστεύει ότι ο παραλήπτης δεν κατανοεί τη γλώσσα στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο, πρέπει να φροντίζει για τη μετάφραση του εγγράφου, ή τουλάχιστον των βασικών του τμημάτων, στη γλώσσα ή σε μία από τις γλώσσες του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου διαμένει ο παραλήπτης. Αυτό έχει κυρίως ως στόχο την προστασία των συμφερόντων του παραλήπτη αλλά επίσης και την αύξηση της αποτελεσματικότητας της αποστολής. Ομοίως, η παράγραφος προβλέπει την περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέλος το οποίο αποστέλλει το έγγραφο γνωρίζει ότι ο παραλήπτης κατανοεί μόνο κάποια άλλη γλώσσα. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να φροντίζει για τη μετάφραση του εγγράφου, ή τουλάχιστον των βασικών του τμημάτων, στην εν λόγω γλώσσα.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4, ένα έγγραφο πρέπει να συνοδεύεται από σημείωμα το οποίο περιέχει λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο παραλήπτης μπορεί να πληροφορηθεί από την εκδούσα αρχή ή από άλλες αρχές του οικείου κράτους μέλους σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του. Ο πρωταρχικός στόχος εδώ είναι η διασφάλιση των συμφερόντων του παραλήπτη και, εάν προκύψουν γλωσσικές δυσκολίες, το σημείωμα πρέπει να μεταφράζεται όπως προβλέπεται και στην παράγραφο 3. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι καμία διάταξη δεν μπορεί να υποχρεώσει ένα πρόσωπο να εμφανισθεί σε διαδικασία σε άλλο κράτος μέλος.

Αν και δεν έχουν προβλεφθεί ειδικές απαιτήσεις για τα σημειώματα που αναφέρονται στην παράγραφο 4, είναι σημαντικό, όπου ενδείκνυται, τα σημειώματα να προβλέπουν τις συνέπειες που θα είχε η μη συμμόρφωση με το οικείο διαδικαστικό έγγραφο σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους το οποίο εξέδωσε το έγγραφο. Όταν ο παραλήπτης έχει κληθεί να εμφανιστεί ως κατηγορούμενος, η έκθεση θα πρέπει να αναφέρει τις περιστάσεις υπό τις οποίες το εν λόγω πρόσωπο μπορεί να επικουρείται από δικηγόρο. Επιπλέον, ένα πρόσωπο το οποίο κλητεύεται ως μάρτυρας ή πραγματογνώμονας θα πρέπει, όπου ενδείκνυται, να πληροφορείται αν θα λάβει προκαταβολή για την κάλυψη των ταξιδιωτικών εξόδων και των εξόδων διαβίωσης καθώς επίσης και για τις διάφορες νομισματικές ισοτιμίες.

Η παράγραφος 5 επιβεβαιώνει την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της σύμβασης του 1959 και της

συνθήκης Μπενελούξ σε σχέση με παραλήπτες εγγράφων δυνάμει του παρόντος άρθρου. Οι σχετικές διατάξεις της σύμβασης του 1959 και της συνθήκης Μπενελούξ αφορούν τη θέση μάρτυρα ή πραγματογνώμονα που δεν ανταποκρίνεται σε κλήση, τα έξοδα για την εμφάνιση μάρτυρα ή πραγματογνώμονα και την ασυλία από δίωξη/κράτηση όταν εμφανίζεται μάρτυρας κατόπιν κλήσεως που έχει εκδοθεί από αλλοδαπό κράτος.

Άρθρο 6

Διαβίβαση αιτήσεων αμοιβαίας συνδρομής

Η ευρωπαϊκή σύμβαση περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής προβλέπει ότι στις περισσότερες περιπτώσεις η διαβίβαση των αιτήσεων αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής πρέπει να γίνεται μεταξύ Υπουργείων Δικαιοσύνης. Το άρθρο 53 της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Σένγκεν, το οποίο έχει καταργηθεί διά του άρθρου 2 παράγραφος 2 της παρούσας σύμβασης, έδινε στις δικαστικές αρχές τη δυνατότητα να επικοινωνούν απευθείας μεταξύ τους. Οι διατάξεις αυτές έχουν αντικατασταθεί από το άρθρο 6 της παρούσας σύμβασης, το οποίο καθιερώνει καταρχήν τις απευθείας επαφές μεταξύ των δικαστικών αρχών, προβλέποντας ωστόσο και κάποιες εξαιρέσεις.

Η παράγραφος 1 προβλέπει, εκτός αν ορίζεται άλλως στο παρόν άρθρο, ότι οι αιτήσεις αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής μεταξύ των κρατών μελών, καθώς επίσης και οι εθελουσίως ανταλλασσόμενες πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 7 διαβιβάζονται απευθείας μεταξύ των αρμόδιων δικαστικών αρχών, διά της αυτής δε οδού επιστρέφονται και οι απαντήσεις. Επιπλέον, σύμφωνα με την ίδια παράγραφο και οι αιτήσεις για την κίνηση διαδικασιών σε άλλο κράτος μέλος, σύμφωνα με το άρθρο 21 της σύμβασης του 1959 και το άρθρο 42 της συνθήκης Μπενελούξ, μπορούν να διαβιβάζονται απευθείας μεταξύ των οικείων δικαστικών αρχών.

Ένα σημαντικό και καινοτόμο στοιχείο της παραγράφου είναι το γεγονός ότι προβλέπει ότι οι αιτήσεις διαβιβάζονται όχι μόνο εγγράφως αλλά και με κάθε άλλο μέσο ικανό να αφήσει γραπτά ίχνη υπό συνθήκες οι οποίες επιτρέπουν στο κράτος μέλος το οποίο τις παραλαμβάνει να προβεί σε έλεγχο γνησιότητας. Αυτό σημαίνει ότι οι αιτήσεις μπορούν να υποβάλλονται, μεταξύ άλλων, με φαξ και με e-mail και με αυτή την έννοια το άρθρο αυτό ξεπερνά τη σύμβαση περί έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του 1996, η οποία επέτρεπε τη διαβίβαση αιτήσεων έκδοσης με φαξ. Συγχρόνως όμως προβλέπεται και η προϋπόθεση ότι το κράτος μέλος το οποίο παραλαμβάνει την αίτηση πρέπει να μπορεί να διαπιστώνει την γνησιότητά της. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεννοούνται μεταξύ τους όσον αφορά τις ακριβείς διαδικασίες για τον έλεγχο γνησιότητας όταν οι αιτήσεις γίνονται με φαξ, e-mail ή με άλλο μέσο τηλεπικοινωνίας.

Αν και η παράγραφος 1 έχει ανοίξει το δρόμο για τη διαβίβαση των αιτήσεων με αποτελεσματικό και σύγχρονο τρόπο, δεν εμποδίζει ωστόσο τα κράτη μέλη να προχωρήσουν ακόμα περισσότερο και να συμφωνήσουν να δέχονται προφορικές αιτήσεις, ίσως σε ορισμένες περιπτώσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι προφορικές αιτήσεις θα μπορούσαν να γίνονται δεκτές όταν το θέμα είναι ιδιαίτερα επείγον και θα μπορούσαν να υποβάλλονται με την προϋπόθεση ότι θα επιβεβαιωθούν εγγράφως το συντομότερο δυνατόν.

Η παράγραφος 2 επιτρέπει σε ειδικές περιπτώσεις την αποστολή και επιστροφή αιτήσεων μεταξύ κεντρικών αρχών ή μεταξύ δικαστικής αρχής σε ένα κράτος μέλος και κεντρικής αρχής σε άλλο κράτος μέλος. Η λύση αυτή υιοθετήθηκε διότι μπορεί να υπάρξουν περιστάσεις κατά τις οποίες θα ήταν προτιμότερη η διεκπεραίωση συγκεκριμένης αίτησης από την κεντρική αρχή κράτους μέλους, για παράδειγμα σε περίπτωσης περιπτώσεις ή σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η αίτηση απευθύνεται σε περισσότερες από μία αρμόδιες αρχές στο κράτος μέλος το οποίο παραλαμβάνει την αίτηση.

Σύμφωνα με την παράγραφο 3, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία έχουν τη δυνατότητα, αντιστοίχως, να απαιτούν, στο βαθμό που αναφέρεται στην επιφύλαξή τους, να διαβιβάζονται μέσω της κεντρικής αρχής οι αιτήσεις ή άλλες κοινοποιήσεις αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής ή πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 7. Ο λόγος για τον οποίο έγινε δεκτό αυτό το δικαίωμα επιφύλαξης ήταν ότι οι δικαστικές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας δεν έχουν, ή δεν έχουν κατά κανόνα, την εξουσία να διεκπεραιώνουν αιτήσεις τις οποίες παραλαμβάνουν από δικαστικές αρχές ή αιτήσεις από κεντρική αρχή. Σε περίπτωση που διατυπωθεί μια τέτοια επιφύλαξη, καθένα από τα υπόλοιπα κράτη μέλη δικαιούται να εφαρμόσει την αρχή της αμοιβαιότητας στο βαθμό που το αφορά. Η δεύτερη και τρίτη πρόταση του πρώτου εδαφίου του άρθρου 6 παράγραφος 3 επιτρέπουν περαιτέρω περιορισμό της προαναφερθείσας επιφύλαξης. Συνεπώς, οποιοδήποτε κράτος μέλος μπορεί, ανά πάσα στιγμή, με περαιτέρω δήλωση να περιορίσει το πεδίο της αρχικής επιφύλαξης, προκειμένου να καταστήσει αποτελεσματικότερη την έννοια της απευθείας διαβίβασης. Υποχρεούται να ενεργεί κατ' αυτόν τον τρόπο όταν εφαρμοστούν έναντι αυτού οι σχετικές διατάξεις περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν.

Η παράγραφος 4 επιτρέπει την υποβολή αιτήσεων μέσω της Ιντερπόλ όταν απαιτείται επείγουσα απάντηση. Επιπλέον, το γεγονός ότι η παράγραφος αναφέρεται σε οποιαδήποτε αρχή αρμόδια δυνάμει διατάξεων που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση είχε ως πρωταρχικό στόχο να επιτρέπεται η υποβολή αιτήσεων μέσω αρχής όπως η Ευρωπόλ ή μέσω ενός οργάνου που θα ιδρυθεί αργότερα, όπως η Eurojust, στο βαθμό που θα ήταν αρμόδια προς τούτο.

Το άρθρο 12 (ελεγχόμενες παραδόσεις), το άρθρο 13 (κοινές ομάδες έρευνας) και το άρθρο 14 (μυστικές

έρευνες) αφορούν θέματα τα οποία σε ορισμένα κράτη μέλη αποτελούν αρμοδιότητα των αρχών επιβολής του νόμου σε άλλα όμως κράτη μέλη μπορεί να είναι υπό άμεσο δικαστικό έλεγχο. Όταν πρόκειται για αιτήσεις που υποβάλλονται δυνάμει αυτών των άρθρων, η παράγραφος 5 προβλέπει ότι τόσο οι αιτήσεις όσο και οι αντίστοιχες απαντήσεις θα διαβιβάζονται απευθείας, εφόσον ενδείκνυται, μεταξύ της αρμόδιας δικαστικής ή κεντρικής αρχής στο ένα κράτος μέλος και της αρμόδιας αστυνομικής ή τελωνειακής αρχής στο άλλο κράτος μέλος. Για τις αιτήσεις που διαβιβάζονται με αυτόν τον τρόπο ισχύει επίσης η παράγραφος 4.

Ομοίως, σύμφωνα με την παράγραφο 6, όταν πρόκειται για αιτήσεις που αφορούν διοικητικές διαδικασίες του άρθρου 3 παράγραφος 1, οι αιτήσεις αυτές μπορούν να υποβάλλονται και οι απαντήσεις να διαβιβάζονται απευθείας, όταν στο ένα κράτος μέλος αρμόδια αρχή είναι δικαστική ή κεντρική αρχή και στο άλλο κράτος μέλος αρμόδια αρχή είναι διοικητική αρχή.

Η παράγραφος 7 ωστόσο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να δηλώσουν ότι δεν θα εφαρμόζουν τις παραγράφους 5 ή/και 6, ή να δηλώσουν ότι θα εφαρμόζουν μόνον μία από τις δύο ή και τις δύο αυτές διατάξεις υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Η ανάγκη να προβλεφθούν οι δηλώσεις αυτές οφείλεται στο γεγονός ότι δεν ήταν όλα τα κράτη μέλη βέβαιο ότι θα ήταν σε θέση να θεσπίσουν τις ρυθμίσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 5 και 6, τουλάχιστον κατά τα αρχικά στάδια εφαρμογής της σύμβασης. Για να ληφθούν υπόψη οι μελλοντικές εξελίξεις, προβλέπεται ότι οι δηλώσεις που γίνονται σύμφωνα με την παράγραφο 7 μπορούν να ανακληθούν ή να τροποποιηθούν οποιαδήποτε στιγμή.

Οι αρμόδιοι των διαπραγματεύσεων έκριναν ότι οι αιτήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 8 στοιχείο α) και οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στο πρώτο τμήμα του στοιχείου β) της παραγράφου 8 δεν είχαν λόγο να διαβιβάζονται από τις τοπικές δικαστικές αρχές, ιδίως διότι, στα περισσότερα κράτη μέλη, τα Υπουργεία Δικαιοσύνης είναι αρμόδια για τη μεταγωγή των κρατουμένων, καθώς επίσης και για τη διαβίβαση των κοινοποιήσεων πληροφοριών εκ του ποινικού μητρώου, οι οποίες συγκεντρώνονται πρώτα πριν από την αποστολή τους. Για τους λόγους αυτούς, οι διαβιβάσεις αυτές επιφυλάχθηκαν για τις κεντρικές αρχές.

Έχει, ωστόσο, προβλεφθεί εξαίρεση για τις αιτήσεις με τις οποίες ζητούνται λεπτομέρειες καταδικαστικών αποφάσεων και επακόλουθων μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 4 του προσθέτου πρωτοκόλλου της 17ης Μαρτίου 1978 στη σύμβαση του 1959. Το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου εισήγαγε νέα παράγραφο στο άρθρο 22 της σύμβασης του 1959 η οποία αφορά την υποχρέωση συμβαλλομένου μέρους να ενημερώνει κάθε άλλο συμβαλλόμενο μέρος σχετικά με ποινικές καταδίκες και επακόλουθα μέτρα σε σχέση με υπηκόους του τελευταίου, που έχουν καταγραφεί στο ποινικό μητρώο.

Άρθρο 7

Εθελουσία ανταλλαγή πληροφοριών

Το άρθρο αυτό αναγνωρίζει ότι θα ήταν πολύ χρήσιμο να ανταλλάσσουν τα κράτη μέλη μεταξύ τους πληροφορίες που ενδεχομένως διαθέτουν σχετικά με την τέλεση αξιόποινων πράξεων. Σκοπός του είναι να παράσχει γενικό πλαίσιο για την ανταλλαγή αυτών των πληροφοριών. Η εθελουσία ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αρχών επιβολής του νόμου προβλεπόταν ήδη στο άρθρο 46 της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν.

Η παράγραφος 1 επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, χωρίς την υποβολή σχετικής αίτησης, να ανταλλάσσουν πληροφορίες όσον αφορά ποινικά αδικήματα ή διοικητικές παραβάσεις που καλύπτονται από το άρθρο 3. Σημειώνεται ότι αυτή η διάταξη έχει προαιρετικό χαρακτήρα και δεν δημιουργεί υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη, προβλέπει δε ρητά ότι οι ανταλλαγές των πληροφοριών αυτών πρέπει να διεξάγονται εντός των ορίων του εθνικού δικαίου των κρατών μελών.

Η παράγραφος 2 προβλέπει ότι μπορούν να επιβληθούν όροι στη χρησιμοποίηση των πληροφοριών που παρέχονται δυνάμει του παρόντος άρθρου, η δε παράγραφος 3 προβλέπει ότι, σε αυτή την περίπτωση, η αρχή που δέχεται την πληροφορία δεσμεύεται από τους όρους αυτούς. Στις εν λόγω περιπτώσεις, τα μέτρα περί προστασίας των δεδομένων που αναφέρονται στο άρθρο 23 παράγραφοι 1 και 2 της σύμβασης δεν εφαρμόζεται, καθόσον έχουν το ίδιο αντικείμενο.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Άρθρο 8

Απόδοση

Το παρόν άρθρο θεσπίζει νέες ρυθμίσεις σύμφωνα με τις οποίες μπορούν να υποβληθούν αιτήσεις αμοιβαίας συνδρομής προκειμένου να τεθούν στη διάθεση του αιτούντος κράτους μέλους πράγματα παρανόμως αποκτηθέντα, π.χ. κλαπέντα, με σκοπό να αποδοθούν στον νόμιμο κύριό τους. Η παράγραφος 1 επιτρέπει, χωρίς όμως να υποχρεώνει, το κράτος μέλος το οποίο δέχεται την αίτηση να την ικανοποιήσει. Το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση θα μπορούσε, για παράδειγμα, να αρνηθεί την αίτηση, όταν πρόκειται για περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν κατασχεθεί με σκοπό να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικά στοιχεία στο εν λόγω κράτος μέλος. Η παράγραφος αυτή δεν έχει σκοπό να επιφέρει μεταβολές στις διατάξεις εθνικού δικαίου περί δήμευσης. Σημειώνεται περαιτέρω ότι η παράγραφος αυτή έχει διατυπωθεί με την προϋπόθεση ότι η ισχύς της θα περιορίζεται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ως προς τον νόμιμο κύριο των περιουσιακών στοιχείων.

Ισχύει επίσης με την προϋπόθεση ότι "δεν θίγονται δικαιώματα καλόπιστων τρίτων". Έτσι διασφαλίζονται πλήρως οι νόμιμες αξιώσεις όσον αφορά τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.

Στο άρθρο 6 παράγραφος 2 της σύμβασης του 1959 και στο άρθρο 29 παράγραφος 2 της συνθήκης Μπενελούξ είχε προβλεφθεί η δυνατότητα παραίτησης από την απόδοση περιουσιακών στοιχείων τα οποία παρεδόθησαν κατ' εκτέλεση αιτήσεων συνδρομής. Η παράγραφος 2 του άρθρου 8 επιτρέπει σε κράτος μέλος να ασκήσει αυτό το δικαίωμα παραίτησης προκειμένου να αποδοθούν τα περιουσιακά στοιχεία στον νόμιμο κύριο τους. Όπως συμβαίνει και με την παράγραφο 1, θεωρείται ότι είναι σαφής η κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων. Η παράγραφος 2 ισχύει επίσης εφόσον δεν θίγονται τα δικαιώματα των καλόπιστων τρίτων.

Η παράγραφος 3 συμπληρώνει την παράγραφο 2 προβλέποντας ότι, σε περίπτωση παραίτησης πριν από την παράδοση των αντικειμένων δυνάμει της εν λόγω παραγράφου, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν δικαιούται να ασκήσει δικαίωμα ενεχύρου ούτε άλλο δικαίωμα εκ της φορολογικής ή τελωνειακής νομοθεσίας επί των εν λόγω αντικειμένων. Ωστόσο, στο τέλος του άρθρου 8 προβλέπεται επίσης ότι η αναφερόμενη στην παράγραφο 2 παραίτηση δεν θίγει το δικαίωμα του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να εισπράξει φόρους ή δασμούς που τυχόν του οφείλονται από τον νόμιμο κύριο των αντικειμένων.

Άρθρο 9

Μεταγωγή κρατουμένων για τη διενέργεια ανακριτικών πράξεων

Σύμφωνα με το άρθρο 11 της σύμβασης του 1959 επιτρέπεται η μεταγωγή στο αιτούν κράτος προσώπου το οποίο κρατείται στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, εφόσον η παρουσία του ζητείται από το αιτούν κράτος για σκοπούς κατάθεσης ή αντιπαράθεσης. Το άρθρο 9 της σύμβασης συμπληρώνει το άρθρο 11 επιτρέποντας τη μεταγωγή κρατουμένου από το έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο κρατείται προς άλλο κράτος μέλος σε σχέση με έρευνα η οποία διεξάγεται από το πρώτο κράτος μέλος. Η παράγραφος 1 εξαρτά την σύμφωνα με το άρθρο αυτό μεταγωγή των κρατουμένων από τη συμφωνία των αρμοδίων αρχών αμφοτέρων των κρατών. Όπως ορίζει η παράγραφος 2, η συμφωνία αυτή πρέπει να προβλέπει τον τρόπο μεταγωγής του κρατούμενου καθώς και να ορίζει ημερομηνία για την επιστροφή του.

Η παράγραφος 3 λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να απαιτεί τη συναίνεση του κρατούμενου για τη μεταγωγή του, και, σε τέτοια περίπτωση, η συναίνεση αυτή πρέπει να παρέχεται ταχέως στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Η παράγραφος αυτή είναι συνδεδεμένη με την παράγραφο 6.

Στην παράγραφο 4 προβλέπεται ότι τυχόν περίοδος κράτησης στο έδαφος του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση κατά τη διάρκεια της μεταγωγής αφαιρείται από την περίοδο στέρησης της ελευθερίας στην οποία πρόκειται να υποβληθεί ο εν λόγω κρατούμενος στο έδαφος του αιτούντος κράτους μέλους.

Η παράγραφος 5 εξαρτά την εφαρμογή του άρθρου από ορισμένες διατάξεις της σύμβασης του 1959. Οι οικείες διατάξεις αυτής της πράξης αφορούν ρυθμίσεις διέλευσης στα πλαίσια μεταγωγών των κρατουμένων, την ασφαλή μεταγωγή των εν λόγω ατόμων, την ασυλία από δίωξη για προηγούμενα αδικήματα και τα έξοδα. Δεν γίνεται αναφορά στη συνθήκη Μπενελούξ λόγω συνθήκης εφαρμόζονται πλήρως εκτός αν η παρούσα σύμβαση ορίζει διαφορετικά.

Σύμφωνα με την παράγραφο 6 κάθε κράτος μέλος μπορεί να δηλώσει ότι όσον αφορά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου θα απαιτεί πάντα, ή υπό όρους τους οποίους θα προσδιορίσει, τη συναίνεση του οικείου προσώπου.

Άρθρο 10

Εξέταση με εικονοτηλεδιάσκεψη

Χάρη στην ανάπτυξη νέας τεχνολογίας είναι πλέον εφικτό για ένα πρόσωπο σε μια χώρα να επικοινωνεί με πρόσωπο σε άλλη χώρα μέσω άμεσης τηλεοπτικής σύνδεσης. Σκοπός του άρθρου 10 είναι να καθιερώσει και να διευκολύνει τη χρησιμοποίηση της διαδικασίας αυτής με στόχο την υπέρβαση δυσκολιών που μπορούν να προκύψουν σε ποινικές υποθέσεις, όταν κάποιο πρόσωπο βρίσκεται σε ένα κράτος μέλος και δεν είναι σκόπιμο ή δυνατόν να παραστεί αυτοπροσώπως σε ακροαματική διαδικασία σε άλλο κράτος μέλος. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο αυτό ορίζει τους κανόνες για τη διενέργεια της εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη, καθώς και για την υποβολή των σχετικών αιτήσεων. Το άρθρο ισχύει γενικώς για την εξέταση πραγματογνωμόνων και μαρτύρων, μπορεί όμως, υπό ειδικές συνθήκες που προβλέπονται στην παράγραφο 9, να ισχύσει επίσης και για την εξέταση κατηγορουμένων.

Η παράγραφος 1 θεσπίζει τη γενική αρχή ότι αιτήσεις για τη διενέργεια εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη μπορούν να υποβάλλονται από κράτος μέλος όσον αφορά πρόσωπο το οποίο βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος. Οι αιτήσεις αυτές μπορούν να υποβάλλονται όταν οι δικαστικές αρχές του αιτούντος κράτους μέλους απαιτούν την εξέταση του εν λόγω προσώπου ως μάρτυρα ή πραγματογνώμονα, δεν είναι όμως σκόπιμο ή δυνατό για το εν λόγω πρόσωπο να μεταβεί για το σκοπό αυτό στο αιτούν κράτος. Δεν θα ήταν "σκόπιμο" για παράδειγμα σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο μάρτυρας είναι πολύ νέος, πολύ ηλικιωμένος, ή τον εμποδίζουν λόγοι υγείας· δεν θα ήταν "δυνατό" σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο μάρτυρας θα διέτρεχε σοβαρό κίνδυνο εάν εμφανιζόταν στο αιτούν κράτος μέλος.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2, το κράτος μέλος προς στο οποίο απευθύνεται η αίτηση για τη διενέργεια εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη οφείλει να τη δεχθεί υπό τον όρο ότι η διενέργεια της εξέτασης δεν θα ήταν, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, αντίθετη προς τις θεμελιώδεις αρχές της νομοθεσίας του ή ότι έχει τα αναγκαία προς τούτο τεχνικά μέσα. Εν προκειμένω, η αναφορά στις "θεμελιώδεις αρχές της νομοθεσίας του" αφήνει να εννοηθεί ότι η αίτηση δεν μπορεί να απορριφθεί για μόνο το λόγο ότι η εξέταση των μαρτύρων και πραγματογνωμόνων με εικονοτηλεδιάσκεψη δεν προβλέπεται στη νομοθεσία του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, ή ότι μία ή περισσότερες λεπτομερείς προϋποθέσεις για τη διενέργεια εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη δεν θα πληρούνται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Όταν λείπουν τα απαραίτητα τεχνικά μέσα, το αιτούν κράτος μπορεί, εφόσον συμφωνεί το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, να παράσχει τον αναγκαίο εξοπλισμό για τη διενέργεια της εξέτασης.

Η παράγραφος 3 αφορά τις πληροφορίες οι οποίες πρέπει να συνοδεύουν τις αιτήσεις που γίνονται δυνάμει του άρθρου 10, απαιτεί δε, μεταξύ άλλων, να εξηγείται στην αίτηση ο λόγος για τον οποίο δεν είναι σκόπιμο ή δυνατόν για το πρόσωπο το οποίο αφορά η αίτηση να παραστεί αυτοπροσώπως στη διενέργεια εξέτασης στο αιτούν κράτος μέλος. Αν και το αιτούν κράτος μέλος πρέπει να αιτιολογεί την αίτησή του, μόνον αυτό είναι αρμόδιο για την εκτίμηση των σχετικών περιστάσεων.

Η παράγραφος 4 προβλέπει την κλήτευση προσώπου από τις δικαστικές αρχές του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Στόχος της είναι να εγγυηθεί ότι μπορούν να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλιστεί η παρουσία του προσώπου στην εξέταση. Αποτελεί παρέκκλιση από τα άρθρα 4 και 5. Αντίθετα προς την παράγραφο 9 που αφορά κατηγορουμένους, δεν απαιτείται η συγκατάθεση μάρτυρα ή πραγματογνώμονα για τη διενέργεια εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη.

Η παράγραφος 5 προβλέπει τους κανόνες οι οποίοι ισχύουν για τη διενέργεια της εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη. Ειδικότερα, στο στοιχείο α) προβλέπεται η παράσταση, και εφόσον χρειάζεται η παρέμβαση, δικαστικής αρχής του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, προκειμένου να εξασφαλιστεί, μεταξύ άλλων, ότι δεν παραβιάζονται οι θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του εν λόγω κράτους κατά τη διάρκεια της εξέτασης. Με βάση το εν λόγω στοιχείο, το αιτούν κράτος θα μπορούσε, για παράδειγμα, σε συνάρτηση με το άρθρο 4 και με το άρθρο 10 παράγραφος 5 στοιχείο γ) της σύμβασης, να ζητήσει να επιτραπεί κατά τη διάρκεια της εξέτασης η παράσταση του συνηγόρου του προς εξέταση προσώπου.

Σύμφωνα με το στοιχείο β), μέτρα για την προστασία του προς εξέταση προσώπου θα συμφωνούνται, εφόσον απαιτείται, μεταξύ των οικείων αρμοδίων αρχών. Στα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνεται η εφαρμογή τυχόν νομοθεσίας του αιτούντος κράτους μέλους σχετικά με την προστασία των προς εξέταση προσώπων.

Το στοιχείο γ) ορίζει ότι η εξέταση διενεργείται απευθείας από τη δικαστική αρχή του αιτούντος κράτους μέλους, ή υπό την καθοδήγησή της, και σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού. Με την επιφύλαξη του στοιχείου ε), το πρόσωπο το οποίο θα εξεταστεί μέσω εικονοτηλεδιάσκεψης δεν πρέπει να διαθέτει λιγότερα δικαιώματα απ' ό,τι αν συμμετείχε σε δίκη διεξαγόμενη στο αιτούν κράτος μέλος.

Επιπλέον, σύμφωνα με το στοιχείο δ), το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση οφείλει να μεριμνήσει ώστε το προς εξέταση πρόσωπο να επικουρείται από διερμηνέα εφόσον χρειάζεται, και εφόσον ζητηθεί από το αιτούν κράτος μέλος ή από το οικείο πρόσωπο.

Σύμφωνα με το στοιχείο ε), το προς εξέταση πρόσωπο δικαιούται να επικαλεσθεί το δικαίωμα να μην καταθέσει που ενδεχομένως του αναγνωρίζει είτε το δικαίο του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση είτε το δικαίο του αιτούντος κράτους μέλους. Όταν γίνεται επίκληση αυτού του δικαιώματος, η τελική απόφαση ανήκει στη δικαστική αρχή η οποία διενεργεί την εξέταση με την επιφύλαξη, ασφαλώς, του καθήκοντος της δικαστικής αρχής του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για τη διεξαγωγή της εξέτασης σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου της. Τέτοιες περιπτώσεις άρνησης κατάθεσης θα έπρεπε να εξετάζονται από κοινού από τις οικείες δικαστικές αρχές.

Η παράγραφος 6 προβλέπει ότι τα πρακτικά της εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη συντάσσονται από τη δικαστική αρχή του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και διαβιβάζονται προς το αιτούν κράτος μέλος. Η παράγραφος ορίζει τα στοιχεία τα οποία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στα "πρακτικά" και δεν αφορούν την ουσία της εξέτασης. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί, ωστόσο, ότι, για λόγους προστασίας των προσώπων, στα οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνονται πρόσωπα από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση εκτός του εξετασθέντος προσώπου, τα οικεία κράτη μέλη μπορούν, με την επιφύλαξη της εθνικής τους νομοθεσίας, να συμφωνούν ειδικές ρυθμίσεις όσον αφορά τα πρακτικά. Θα μπορούσε να συμφωνηθεί, για παράδειγμα, να μην καταγράφονται στα πρακτικά τα ονόματα ορισμένων προσώπων που παρέστησαν στην εξέταση στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, αλλά ενδεχομένως να αναφέρεται η ιδιότητά τους.

Έχοντας υπόψη τα σημαντικά έξοδα τα οποία θα μπορούσε να συνεπάγεται η διαδικασία αυτή, η παράγραφος 7 προβλέπει τον κανόνα ότι ορισμένα από τα έξοδα αυτά αποδίδονται από το αιτούν κράτος στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση είναι, ωστόσο, ελεύθερο να παραιτηθεί από την απόδοση όλων ή μέρους των δαπανών αυτών.

Η παράγραφος 8 προβλέπει ότι εάν πρόσωπο αρνηθεί να καταθέσει ή δεν καταθέσει σύμφωνα με την

αλήθεια κατά τη διάρκεια εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη, το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται ο εξεταζόμενος πρέπει να μπορεί να τον αντιμετωπίσει όπως ακριβώς θα έκανε εάν η εξέταση διενεργείτο σύμφωνα με τις εθνικές του διαδικασίες. Αυτό αποτελεί απόρροια του γεγονότος ότι η υποχρέωση κατάθεσης σε εξέταση με εικονοτηλεδιάσκεψη, δυνάμει της εν λόγω παραγράφου βάσει του δικαίου του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Η παράγραφος, ιδίως, επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι αν μάρτυρας δεν συμμορφωθεί με την υποχρέωσή του να εμφανισθεί και να καταθέσει θα υποστεί συνέπειες της συμπεριφοράς του αντίστοιχες προς αυτές που θα ίσχυαν σε μια συνήθη εσωτερική υπόθεση χωρίς προσφυγή σε εικονοτηλεδιάσκεψη.

Όταν εμφανίζονται οι δυσκολίες που αναφέρονται στην παράγραφο 8, το αιτούν κράτος και το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μπορούν να επικοινωνούν μεταξύ τους όσον αφορά την εφαρμογή αυτής της παραγράφου. Αυτό κατά κανόνα σημαίνει ότι η αρχή του αιτούντος κράτους μέλους η οποία διενεργεί την εξέταση παρέχει το συντομότερο δυνατό στην αρχή του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση όλα τα απαραίτητα στοιχεία για να μπορέσει η τελευταία να λάβει κατάλληλα μέτρα κατά του μάρτυρα ή πραγματογνώμονα.

Η παράγραφος 9 επιτρέπει στα κράτη μέλη να επεκτείνουν την εφαρμογή του άρθρου 10 στην εξέταση κατηγορούμενου με εικονοτηλεδιάσκεψη. Κάθε κράτος μέλος είναι πλήρως ελεύθερο να αποφασίσει αν θα δεχθεί ή όχι να εκτελέσει αιτήσεις για τη διενέργεια τέτοιου είδους εξέτασης. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να προβεί σε γενική δήλωση ότι δεν πρόκειται να δέχεται αυτές τις αιτήσεις, η δε δήλωση αυτή μπορεί να ανακληθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

Τα οικεία κράτη μέλη πρέπει να συμφωνήσουν συγκεκριμένα ως προς τη διεξαγωγή της εξέτασης κατηγορουμένου με εικονοτηλεδιάσκεψη, καθώς και ως προς τις σχετικές ρυθμίσεις. Οι ρυθμίσεις αυτές πρέπει να είναι σύμφωνες με το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών, καθώς επίσης και με την ευρωπαϊκή σύμβαση περί προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και με άλλες συναφείς διεθνείς πράξεις.

Για να διασφαλισθεί ο κατηγορούμενος, απαιτείται οπωσδήποτε η συγκατάθεσή του πριν από τη διενέργεια της εξέτασης. Δεδομένου ότι η θέση του κατηγορουμένου είναι σημαντικά διαφορετική από τη θέση μάρτυρα ή πραγματογνώμονα, έχει προβλεφθεί επίσης η θέσπιση εκ μέρους του Συμβουλίου κανόνων που μπορεί να απαιτούνται για την κατάλληλη προστασία των δικαιωμάτων των κατηγορουμένων. Η θέσπιση των κανόνων αυτών, ωστόσο, δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή της παραγράφου 9.

Άρθρο 11

Εξέταση μαρτύρων και πραγματογνώμων με τηλεφωνική συνδιάλεξη

Η εξέταση με τηλεφωνική συνδιάλεξη αποτελεί έναν ακόμα τομέα στον οποίο τα μέσα τηλεπικοινωνιών μπορούν να χρησιμοποιηθούν στον τομέα της αμοιβαίας συνδρομής. Η εξέταση αυτή μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, για παράδειγμα, απαιτείται δήλωση μάρτυρα σχετικά με τρέχον ζήτημα. Επιπλέον, είναι πολύ εύκολη και οικονομική η οργάνωση και η διεξαγωγή της.

Το παρόν άρθρο προβλέπει τις ρυθμίσεις που θα ισχύουν μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά αιτήσεις για τη διεξαγωγή εξέτασης με τηλεφωνική συνδιάλεξη. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι το άρθρο 11 δεν έχει κανένα σκοπό να υπονομεύσει την υφιστάμενη πρακτική σε μερικά κράτη μέλη, η οποία συνίσταται στο να μπορεί να εξετασθεί ένα πρόσωπο τηλεφωνικά ως μάρτυρας από το εξωτερικό, ενδεχομένως σε προξενικό γραφείο, χωρίς τη συνδρομή του κράτους μέλους στο οποίο το πρόσωπο ευρίσκεται.

Η γενική προσέγγιση του παρόντος άρθρου είναι η θέσπιση γενικού πλαισίου για τις αιτήσεις περί εξέτασης με τηλεφωνική συνδιάλεξη το οποίο διαφέρει κάπως από εκείνο που υιοθετήθηκε για την εξέταση με εικονοτηλεδιάσκεψη στο άρθρο 10. Σε αυτό το πλαίσιο ας σημειωθεί, πιο συγκεκριμένα, ότι κατά το άρθρο 11 παράγραφος 2 η εξέταση αυτή διενεργείται μόνον εφόσον συμφωνεί ο μάρτυρας ή πραγματογνώμονας. Για το λόγο αυτό, δεν χρειάστηκε να προβλεφθεί ότι δεν είναι σκόπιμο ή δυνατό για το προς εξέταση πρόσωπο να παραστεί στην εξέταση με εικονοτηλεδιάσκεψη αυτοπροσώπως.

Η παράγραφος 1 επιτρέπει την υποβολή αιτήσεων συνδρομής για την οργάνωση εξέτασης με τηλεφωνική συνδιάλεξη όταν το πρόσωπο το οποίο πρόκειται να καταθέσει ως μάρτυρας ή πραγματογνώμονας σε ένα κράτος μέλος ευρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος. Μια αίτηση εμπίπτει στα πλαίσια του άρθρου αυτού όταν η εν λόγω εξέταση πρόκειται να διενεργηθεί από τις δικαστικές αρχές του αιτούντος κράτους μέλους και η υποβολή τέτοιων αιτήσεων προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία του κράτους αυτού.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2, όταν υποβάλλεται αίτηση για τη διεξαγωγή εξέτασης με τηλεφωνική συνδιάλεξη, απαιτείται η συγκατάθεση του προς εξέταση προσώπου.

Η παράγραφος 3 υποχρεώνει το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να συμμορφωθεί με την αίτηση εφόσον αυτό δεν αντιβαίνει προς τις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του (βλέπε περαιτέρω εξηγήσεις όσον αφορά τις "θεμελιώδεις αρχές του δικαίου" στο άρθρο 10 παραπάνω). Σύμφωνα με την παράγραφο 5, ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν, όσον αφορά τις πρακτικές ρυθμίσεις της εξέτασης, να απαιτούν την εφαρμογή, στο βαθμό που ισχύουν, των διατάξεων των παραγράφων 5 και 8 του άρθρου 10. Η παράγραφος 7 του άρθρου 10 ισχύει αυτομάτως εκτός αν τα κράτη μέλη συμφωνήσουν άλλη ρύθμιση.

Άρθρο 12

Ελεγχόμενες παραδόσεις

Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι να θεσπίσει πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τις ελεγχόμενες παραδόσεις. Αυτή η τεχνική έχει αποδειχθεί πολύ αποτελεσματική στην καταπολέμηση του λαθρεμπορίου ναρκωτικών και άλλων σοβαρών εγκλημάτων. Το άρθρο αυτό είναι ευρύτερο από το άρθρο 73 της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Σένγκεν το οποίο επίσης αφορούσε ελεγχόμενες παραδόσεις, δεδομένου ότι δεν περιορίζεται στα αδικήματα ελεγχόμενων παραδόσεων που αφορούν το λαθρεμπόριο ναρκωτικών. Σημειωτέον ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καταρτίσει "Εγχειρίδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ελεγχόμενων παραδόσεων", το οποίο περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία τους.

Η έκφραση "ελεγχόμενη παράδοση" δεν έχει οριστεί συγκεκριμένα στη σύμβαση και θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και πρακτική. Η διάταξη ισχύει, για παράδειγμα, εάν το παράνομο φορτίο, με τη συγκατάθεση των οικείων κρατών μελών, έχει εντοπιστεί και του επιτρέπεται να συνεχίσει την πορεία του με το αρχικό του περιεχόμενο άθικτο ή μετά την εν όλω ή εν μέρει αφαίρεση ή αντικατάστασή του.

Δυνάμει της παραγράφου 1, κάθε κράτος μέλος οφείλει να θεσπίσει διατάξεις ούτως ώστε να είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί από άλλο κράτος μέλος, να επιτρέψει ελεγχόμενες παραδόσεις στο έδαφός του, στα πλαίσια ποινικής έρευνας για πράξη για την οποία χωρεί έκδοση. Το τι συνιστά πράξη για την οποία χωρεί έκδοση στο επίπεδο της Ένωσης ρυθμίστηκε στη σύμβαση μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί έκδοσης, του 1996. Σύμφωνα με το άρθρο 2 της εν λόγω σύμβασης, οι πράξεις για τις οποίες χωρεί έκδοση τιμωρούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία του αιτούντος κράτους μέλους με ποινή στερητική της ελευθερίας ή μέτρου στερητικού της ελευθερίας για ανώτατη περίοδο τουλάχιστον δώδεκα μηνών, σύμφωνα δε με τη νομοθεσία του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, με ποινή στερητική της ελευθερίας ή με μέτρο στερητικό της ελευθερίας για ανώτατη περίοδο τουλάχιστον έξι μηνών.

Η παράγραφος 2 ορίζει ότι αρμόδιο για να αποφασίσει αν θα επιτρέψει ή όχι ελεγχόμενη παράδοση στο έδαφός του είναι το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Οι αποφάσεις αυτές λαμβάνονται κατά περίπτωση και πάντα εντός του πλαισίου του εσωτερικού δικαίου του εν λόγω κράτους.

Αν και οι πρακτικές ρυθμίσεις για τη διεκπεραίωση των ελεγχόμενων παραδόσεων απαιτούν στενή συνεννόηση και συνεργασία μεταξύ των οικείων φορέων και αρχών των εν λόγω κρατών μελών, στην παράγραφο 3 καθίσταται σαφές, ως εξαίρεση από το άρθρο 4 παράγραφος 1, ότι οι παραδόσεις αυτές πρέπει να αναλαμβάνονται σύμφωνα με τις διαδικασίες του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Επιπλέον, οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους αυτού είναι αρμόδιες για την ανάληψη τυχόν δράσης και για τη διεύθυνση τυχόν επιχείρησης που θα μπορούσε να χρειασθεί.

Άρθρο 13

Κοινές ομάδες έρευνας

Η πείρα έχει δείξει ότι όταν σε κάποιο κράτος διερευνώνται αδικήματα τα οποία έχουν διασυνοριακή διάσταση, ιδίως σε σχέση με το οργανωμένο έγκλημα, μπορεί να είναι χρήσιμο να ενισχύεται η έρευνα με τη συμμετοχή υπαλλήλων των αρχών επιβολής του νόμου και άλλων οικείων φορέων άλλου κράτους στο οποίο υπάρχουν συνδέσεις προς τα εν λόγω αδικήματα. Η σημασία της λειτουργικής συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου έχει αναγνωρισθεί ειδικά στο άρθρο 30 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ένα από τα μέχρι τούδε εμπόδια όσον αφορά τις κοινές ομάδες υπήρξε η έλλειψη ειδικού πλαισίου για την ίδρυση και τη λειτουργία των ομάδων αυτών. Για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα αυτό, αποφασίστηκε ότι τα σχετικά θέματα θα πρέπει να ρυθμιστούν στη σύμβαση. Εν προκειμένω, το άρθρο αυτό ορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα συγκροτούνται οι κοινές ομάδες και τον τρόπο με τον οποίο θα διεξάγουν τα καθήκοντά τους.

Η παράγραφος 1 περιέχει τους βασικούς κανόνες για την σύσταση κοινής ομάδας έρευνας. Προκειμένου να συσταθεί ομάδα, πρέπει πρώτα να υπάρχει συμφωνία μεταξύ των αρμοδίων αρχών των οικείων κρατών μελών. Δεν έχει προβλεφθεί περιορισμός του αριθμού των κρατών μελών που μπορούν να συμμετέχουν.

Βάσει της συμφωνίας, η ομάδα έρευνας θα έχει συγκεκριμένο σκοπό ο οποίος θα είναι η διεξαγωγή ποινικών ερευνών σε ένα ή περισσότερα από τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.

Επιπλέον, η ομάδα θα λειτουργεί για συγκεκριμένη περίοδο η οποία μπορεί να παρατείνεται με αμοιβαία συναίνεση. Η σύνθεση της ομάδας προσδιορίζεται επίσης στη συμφωνία. Καίτοι τα άτομα αυτά ως επί το πλείστον θα είναι υπάλληλοι επιβολής του νόμου, σε πολλές περιπτώσεις θα περιλαμβάνουν ανακριτές και δικαστές ή και άλλα πρόσωπα. Όταν συμφωνηθεί η σύσταση της ομάδας, η ομάδα θα εγκατασταθεί κανονικά στο κράτος μέλος στο οποίο αναμένεται ότι θα διεξαχθεί το κυριότερο τμήμα των ερευνών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να λάβουν υπόψη το ζήτημα των εξόδων, συμπεριλαμβανομένων των ημερησίων αποζημιώσεων των μελών της ομάδας.

Η παράγραφος 3 προβλέπει ότι η ομάδα έρευνας λειτουργεί υπό την ευθύνη του εκπροσώπου της

αρμόδιας αρχής που μετέχει στη διερεύνηση εγκλημάτων, του κράτους μέλους στο οποίο λειτουργεί η ομάδα. Αυτό σημαίνει, πιο συγκεκριμένα, ότι η ηγεσία θα αλλάζει, για τους εκάστοτε συγκεκριμένους σκοπούς, αν οι έρευνες διεξάγονται από την ομάδα σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη. Ο επικεφαλής της ομάδας πρέπει να ενεργεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις της εθνικής του νομοθεσίας. Επιπλέον, η ομάδα οφείλει να τηρεί πλήρως το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο λειτουργεί. Ο επικεφαλής θα δίδει κατά καιρούς οδηγίες στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας τα οποία θα τις εκτελούν έχοντας υπόψη τους όρους υπό τους οποίους έχει συσταθεί η ομάδα.

Τα μέλη της κοινής ομάδας τα οποία δεν λειτουργούν στο δικό τους κράτος μέλος (αποσπασμένα μέλη) έχουν το δικαίωμα, σύμφωνα με την παράγραφο 5, να παρίστανται όταν διενεργούνται μέτρα έρευνας στο κράτος μέλος λειτουργίας. Εντούτοις, ο επικεφαλής της ομάδας μπορεί, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο λειτουργεί η ομάδα, να αποφασίσει διαφορετικά για συγκεκριμένους λόγους. Εν προκειμένω, δεν έχει προσδιοριστεί η έκφραση "συγκεκριμένους λόγους", μπορεί όμως να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνει, για παράδειγμα, περιπτώσεις κατά τις οποίες λαμβάνονται μαρτυρίες σε υποθέσεις που αφορούν σεξουαλικά εγκλήματα, ιδίως όταν τα θύματα είναι παιδιά. Κάθε απόφαση περί αποκλεισμού αποσπασμένου μέλους δεν μπορεί να βασίζεται μόνον στο γεγονός ότι πρόκειται περί αλλοδαπού. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να βασίζονται σε επιχειρησιακούς λόγους.

Σύμφωνα με την παράγραφο 6 μπορεί να ανατίθεται στα αποσπασμένα μέλη η διενέργεια μέτρων έρευνας στο κράτος μέλος λειτουργίας, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του εν λόγω κράτους. Αυτό γίνεται σύμφωνα με τις οδηγίες του επικεφαλής της ομάδας και με την έγκριση των αρμοδίων αρχών του κράτους μέλους λειτουργίας και του κράτους μέλους απόσπασης. Η έγκριση αυτή μπορεί να περιλαμβάνεται στη συμφωνία περί σύστασης της ομάδας ή μπορεί να παρέχεται σε μεταγενέστερο στάδιο. Μπορεί επίσης να έχει γενικό χαρακτήρα ή να περιορίζεται σε συγκεκριμένες υποθέσεις ή περιστάσεις.

Ένα από τα πιο καινοτόμα στοιχεία του προκειμένου άρθρου προβλέπεται στην παράγραφο 7. Το αποτέλεσμα της διάταξης αυτής είναι ότι τα μέλη που είναι αποσπασμένα στην ομάδα μπορούν να ζητήσουν από τις εθνικές αρχές τους να λάβουν τα μέτρα τα οποία απαιτεί η ομάδα. Σε αυτή την περίπτωση δεν θα χρειασθεί το κράτος μέλος λειτουργίας να υποβάλει αίτηση συνδρομής και τα οικεία μέτρα θα εξετασθούν στο εν λόγω κράτος μέλος σύμφωνα με τους όρους που θα εφαρμόζονταν αν είχαν ζητηθεί στα πλαίσια εθνικής έρευνας.

Η παράγραφος 8 καλύπτει την περίπτωση κατά την οποία απαιτείται η συνδρομή κράτους μέλους που δεν συμμετείχε στη σύσταση της ομάδας ή τρίτου κράτους. Υπό τις συνθήκες αυτές, η συνδρομή ζητείται από το κράτος μέλος λειτουργίας, σύμφωνα με τους συνήθεις εφαρμοστέους κανόνες.

Η παράγραφος 9 διευκολύνει τις εργασίες της ομάδας έρευνας δίνοντας τη δυνατότητα στα αποσπασμένα μέλη της να μοιράζονται με την ομάδα πληροφορίες οι οποίες είναι διαθέσιμες στα κράτη μέλη από τα οποία έχουν αποσπαστεί και οι οποίες είναι κρίσιμες για τις έρευνες που διεξάγονται από την ομάδα. Ωστόσο, αυτό είναι δυνατόν μόνον στο βαθμό που επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία του κράτους του αποσπασμένου μέλους και εντός των ορίων της αρμοδιότητάς του.

Η παράγραφος 10 αφορά τις προϋποθέσεις για τη χρησιμοποίηση πληροφοριών τις οποίες νόμιμα απέκτησε μέλος ή αποσπασμένο μέλος της κοινής ομάδας και οι οποίες δεν θα ήταν υπό άλλες συνθήκες στη διάθεση των αρμοδίων αρχών των οικείων κρατών μελών.

Κατά τη σύνταξη της παραγράφου αυτής η ιρλανδική αντιπροσωπεία παρατήρησε ότι, όταν οι εν λόγω πληροφορίες αφορούν εκούσια δήλωση η οποία εδόθη από μάρτυρα αποκλειστικά για τους σκοπούς για τους οποίους συγκροτήθηκε η ομάδα, θα πρέπει να απαιτείται η συναίνεση του μάρτυρα αν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για άλλους λόγους εκτός αν πληρούνται οι απαιτήσεις του στοιχείου γ) όσον αφορά άμεση και σοβαρή απειλή κατά της δημοσίας ασφάλειας. Αν και το κείμενο δεν παρέχει άμεση καθοδήγηση επί του σημείου αυτού, θα ήταν σύμφωνο με το πνεύμα του άρθρου να γίνονται τα θέματα αυτά αντικείμενο διαβουλεύσεων μεταξύ των κρατών μελών που συγκρότησαν την ομάδα και, εφόσον απαιτείται, να ζητείται η συναίνεση του μάρτυρα.

Σύμφωνα με την παράγραφο 11, το προκείμενο άρθρο δεν θίγει τυχόν άλλες υπάρχουσες διατάξεις ή ρυθμίσεις περί σύστασης ή λειτουργίας κοινών ομάδων έρευνας.

Η παράγραφος 12 επιτρέπει στα κράτη μέλη που έχουν συγκροτήσει κοινή ομάδα έρευνας να συμφωνήσουν ότι στις δραστηριότητες της ομάδας μπορούν να μετέχουν και άλλα άτομα εκτός των εκπροσώπων των αρμοδίων αρχών τους. Αυτό που είχαν κατά νου οι συντάκτες της σύμβασης ήταν το γεγονός ότι θα μπορούσε να παρέχεται στην κοινή ομάδα συμπληρωματική συνδρομή και εμπειρογνωμοσύνη από κατάλληλα πρόσωπα από άλλα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς. Εν προκειμένω, σημειώνεται ότι γίνεται ειδική αναφορά σε υπαλλήλους οργάνων που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε αυτά θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνεται αρχή, όπως η Ευρωπόλ ή άλλο όργανο που θα ιδρυθεί αργότερα όπως η Eurojust, στο μέτρο που θα ανατεθεί στα μέλη της να συμμετέχουν στις δραστηριότητες τέτοιων ομάδων.

Θα μπορούσε επίσης να προβλεφθεί η συμμετοχή των υπαλλήλων της Επιτροπής (OLAF - Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης) ως "άλλων ατόμων εκτός των εκπροσώπων των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών που συγκροτούν την κοινή ομάδα έρευνας".

Τα πρόσωπα τα οποία επιτρέπεται να μετέχουν σε ομάδα έρευνας σύμφωνα με την παράγραφο 12 θα

έχουν κυρίως υποστηρικτικό ή συμβουλευτικό ρόλο και δεν έχουν το δικαίωμα να ασκούν τα καθήκοντα που ανατίθενται στα μέλη ή στα αποσπασμένα μέλη της ομάδας ούτε να χρησιμοποιούν πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 10, εκτός εάν αυτό επιτρέπεται βάσει της σχετικής συμφωνίας μεταξύ των οικείων κρατών μελών.

Άρθρο 14

Μυστικές έρευνες

Μολονότι η μυστική έρευνα σε σχέση με ένα ποινικό αδίκημα μπορεί να λάβει διαφορετικές μορφές, το άρθρο αυτό αφορά μόνον έρευνες για αδικήματα που διεξάγονται από αξιωματικούς οι οποίοι ενεργούν υπό μυστική ιδιότητα ή πλασματική ταυτότητα. Οι αξιωματικοί αυτοί αναφέρονται γενικά ως "μυστικοί πράκτορες". Θα πρέπει να έχουν ειδική κατάρτιση και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ιδίως προκειμένου να διεισδύσουν σε εγκληματικό δίκτυο και να συλλέξουν πληροφορίες ή να βοηθήσουν τον εντοπισμό και τη σύλληψη των μελών του δικτύου.

Δυνάμει του παρόντος άρθρου μπορεί να ζητηθεί συνδρομή προκειμένου να μπορέσει ένας μυστικός πράκτορας να διεξαγάγει έρευνες στο προς ο η αίτηση κράτος μέλος ή, εναλλακτικά, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να μπορέσει να αποστείλει πράκτορα στο αιτούν κράτος μέλος. Επιπλέον, από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μπορεί να ζητηθεί μυστικός πράκτορας για τη διεξαγωγή μυστικών ερευνών στο ίδιο το έδαφός του.

Η παράγραφος 1 είναι διατυπωμένη με ευέλικτο τρόπο και καθιστά σαφές ότι τόσο το αιτούν όσο και το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση πρέπει να συμφωνήσουν προτού χρησιμοποιηθεί μυστικός πράκτορας σε συγκεκριμένη υπόθεση. Δεδομένης της ευελιξίας αυτής, δεν θεωρήθηκε απαραίτητο να περιοριστούν οι έρευνες σε σχέση με τις οποίες μπορεί να ζητηθεί συνδρομή μόνο στις έρευνες για παραβάσεις επισύρουσες έκδοση, όπως έγινε στο άρθρο 12.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2, η απόφαση επί της αιτήσεως όσον αφορά μυστική έρευνα λαμβάνεται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Εφόσον γίνει δεκτή η αίτηση, δυνάμει της παραγράφου αυτής απαιτείται επίσης από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη να συμφωνήσουν όσον αφορά ορισμένα θέματα, όπως η διάρκεια της μυστικής έρευνας και οι λεπτομερείς της όροι, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και τις διαδικασίες τους.

Η παράγραφος 3 διατυπώθηκε υπό ευρεία έννοια ώστε να δοθεί στα κράτη μέλη η ευελιξία την οποία χρειάζονται σε σχέση με τις μυστικές έρευνες. Προβλέπει ότι οι μυστικές έρευνες διεξάγονται σύμφωνα με το δίκαιο και τις διαδικασίες του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου διενεργούνται, ως εξαίρεση της παραγράφου 1 του άρθρου 4. Τα οικεία κράτη μέλη συνεργάζονται για να εξασφαλίσουν την προετοιμασία και εποπτεία της μυστικής έρευνας, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας των αξιωματικών που λαμβάνουν μέρος.

Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν το προκείμενο άρθρο 14, διατυπώνοντας σχετική επιφύλαξη σύμφωνα με την παράγραφο 4. Η επιφύλαξη αυτή μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή.

Άρθρο 15

Ποινική ευθύνη όσον αφορά υπαλλήλους

Το παρόν άρθρο προβλέπει την ποινική ευθύνη σε σχέση με αδικήματα που διαπράττονται υπό ή κατά υπαλλήλων αλλοδαπού κράτους μέλους όταν ενεργούν σε άλλο κράτος μέλος δυνάμει των άρθρων 12, 13 ή 14. Ακολουθείται η θέση ότι, για το σκοπό αυτό, οι εν λόγω υπάλληλοι εξομοιούνται προς τους υπαλλήλους του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκαν τα αδικήματα. Το παρόν άρθρο ακολουθεί το πρότυπο του άρθρου 42 της σύμβασης εφαρμογής του Σένγκεν.

Άρθρο 16

Αστική ευθύνη όσον αφορά υπαλλήλους

Με το άρθρο αυτό ρυθμίζεται η ικανοποίηση των αστικών απαιτήσεων που ενδέχεται να προκύψουν από επιχειρήσεις τις οποίες διεξάγουν υπάλληλοι κράτους μέλους στο έδαφος άλλων κρατών μελών σε συνδυασμό με τα άρθρα 12, 13 ή 14. Το παρόν άρθρο ακολουθεί το πρότυπο του άρθρου 43 της σύμβασης εφαρμογής του Σένγκεν.

Ο βασικός κανόνας που εφαρμόζεται είναι ότι το κράτος μέλος ευθύνεται για κάθε ζημία την οποία προκαλούν οι υπάλληλοί του κατά τις εν λόγω επιχειρήσεις. Εντούτοις, από το κράτος μέλος στο οποίο προκλήθηκε η ζημία απαιτείται, καταρχήν, να αποκαταστήσει τη ζημία αυτή υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τις ζημίες τις οποίες προκαλούν οι δικοί του υπάλληλοι. Στην περίπτωση αυτή, το άλλο κράτος μέλος πρέπει να καταβάλει εξ ολοκλήρου κάθε αποζημίωση η οποία έχει καταβληθεί στα θύματα της ζημίας ή σε άλλους δικαιούχους. Με την επιφύλαξη της αποζημίωσης αυτής και των τυχόν αξιώσεων τρίτων μερών, για παράδειγμα, υπαλλήλων που διεξήγαγαν τις επιχειρήσεις, δεν επιτρέπονται περαιτέρω αξιώσεις αποζημίωσης από το κράτος μέλος στο οποίο έλαβε χώρα η ζημία.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Είναι η πρώτη φορά που μια πολυμερής σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής ρυθμίζει το θέμα της διεθνούς παρακολούθησης των τηλεπικοινωνιών, τουλάχιστον κατά συγκεκριμένο τρόπο. Δεν απομακρύνεται, αφενός, από τις παραδοσιακές πτυχές των τηλεπικοινωνιακών παρακολουθήσεων, αφετέρου, όμως λαμβάνει υπόψη τις πρόσφατες εξελίξεις· από την άλλη πλευρά, οι διατάξεις έχουν ένα χαρακτήρα αρκετά γενικό, ώστε να διασφαλίζεται κατά το δυνατόν η δυνατότητα προσαρμογής τους στις μελλοντικές εξελίξεις.

Βεβαίως, το άρθρο 1 παράγραφος 1 της ευρωπαϊκής σύμβασης αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων επέτρεψε να αναπτυχθεί μια ορισμένη πρακτική των κρατών μελών στον τομέα αυτό, ιδίως βάσει της σύστασης αριθ. R(85)10 του Συμβουλίου της Ευρώπης. Το Συμβούλιο, ωστόσο, έκρινε ότι χρειάζεται πλέον να θεσπισθούν ειδικές διατάξεις, ιδίως διότι φαίνεται ότι όλα τα κράτη μέλη δεν αναγνωρίζουν το άρθρο 1 παράγραφος 1 της ευρωπαϊκής σύμβασης αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων ως ισχύουσα βάση για να ανταποκρίνονται θετικά σε αίτηση τηλεπικοινωνιακών παρακολουθήσεων.

Πράγματι, οι τεχνολογίες των τηλεπικοινωνιών γνώρισαν, κατά την τελευταία δεκαετία, σημαντική ανάπτυξη, ιδιαίτερα στον τομέα των κινητών τηλεπικοινωνιών. Οι τηλεπικοινωνίες αυτές χρησιμοποιούνται ευρέως από τους εγκληματίες στο πλαίσιο της εγκληματικής τους δραστηριότητας. Ωστόσο, η έλλειψη ειδικών διεθνών συμβάσεων έχει ως συνέπεια να βασίζεται η συνεργασία στην καλή θέληση των διαφόρων κρατών μελών, οι πρακτικές των οποίων δεν είναι αρκετά ομοιογενείς, δυσχεραίνοντας το έργο των οικείων επαγγελματιών.

Η επεξεργασία των άρθρων 17 έως 21 έδωσε λαβή για εργασίες, η έκταση των οποίων εξηγείται, ιδίως, από δύο παράγοντες:

- αφενός, το θέμα των παρακολουθήσεων των τηλεπικοινωνιών απαιτεί την εξεύρεση ισορροπίας, ιδιαίτερα ευαίσθητης, μεταξύ αποτελεσματικότητας των ερευνών και σεβασμού των ατομικών ελευθεριών,
- αφετέρου, οι σύγχρονες τεχνολογίες δημιουργούν νέες καταστάσεις, που θα πρέπει να ρυθμιστούν νομοθετικά.

Κατά τις διαπραγματεύσεις, οι ακόλουθες καταστάσεις ελήφθησαν πιο συγκεκριμένα υπόψη:

- αφενός, μπορεί να συμβεί ένα κράτος μέλος να μην είναι πλέον από τεχνική άποψη σε θέση να προβεί στην απευθείας παρακολούθηση τηλεπικοινωνιακών συνδιαλέξεων που μεταδίδονται ή λαμβάνονται από το έδαφός του [στοιχείο α) κατωτέρω],
- αφετέρου, ότι ένα κράτος μπορεί εφεξής να προβεί τεχνικά, για λογαριασμό του (ή για λογαριασμό ενός άλλου) στην παρακολούθηση τηλεπικοινωνιακών συνδιαλέξεων που μεταδίδονται, ή λαμβάνονται από το έδαφος ενός άλλου κράτους, χωρίς να πρέπει να ζητήσει την βοήθεια του κράτους αυτού [στοιχείο β) κατωτέρω].

α) Η παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών που μεταδίδονται μέσω δορυφορικού συστήματος (και αναμφιβόλως στο μέλλον και μέσω άλλων τεχνολογιών) χρειάζεται, ανεξαρτήτως του τόπου στον οποίο βρίσκεται το αντικείμενο της παρακολούθησης, μία και μόνη επιχείρηση πραγματοποιούμενη σε τεχνική εγκατάσταση που καλείται "σταθμός εδάφους". Η εγκατάσταση αυτή καθιστά δυνατή τη σύνδεση με δορυφόρους, επιτρέποντας έτσι τη χρησιμοποίηση τηλεπικοινωνιακών μέσων σε ευρύτερες γεωγραφικές περιοχές. Αυτό έχει εν δυνάμει ως αποτέλεσμα ότι κράτος, το έδαφος του οποίου εισέρχεται μεν στην περιοχή κάλυψης του δορυφόρου, αλλά το οποίο δεν διαθέτει σταθμό εδάφους, δεν μπορεί τεχνικά να προβεί στην απευθείας παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών που μεταδίδονται ή λαμβάνονται από το έδαφός του μέσω δορυφορικού τηλεφώνου.

Για να μπορέσει ωστόσο να προβεί στην παρακολούθηση αυτή, υπάρχουν δύο δυνατότητες:

- το ενδιαφερόμενο κράτος μπορεί, για κάθε παρακολούθηση που προτίθεται να πραγματοποιήσει, να ζητήσει τη συνδρομή του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο σταθμός εδάφους,
- ο χειριστής εγκαθιστά πρόσβαση εξ αποστάσεως στο σταθμό εδάφους, κατά κάποιον τρόπο ένα "τηλεχειριστήριο". Αυτό το "τηλεχειριστήριο" επιτρέπει σε μια χώρα να δώσει εντολή παρακολούθησης από απόσταση σε σταθμό εδάφους που βρίσκεται εκτός του εδάφους του. Αυτό μπορεί να ανατεθεί στην εταιρεία ή στις εταιρείες (στη σύμβαση των "παροχών υπηρεσιών") η οποία διανέμει σε κάθε εθνικό έδαφος την υπηρεσία δορυφορικών τηλεπικοινωνιών, και υποχρεούται να υπακούει στις εντολές παρακολούθησης που ζητούνται νόμιμα από τις αρμόδιες αρχές.

Είναι τεχνικά δυνατόν να περιοριστεί η χρήση αυτών των τηλεχειριστηρίων στις τηλεπικοινωνίες που μεταδίδονται ή λαμβάνονται από το έδαφος του κράτους μέλους το οποίο τα χρησιμοποιεί (έτσι το τηλεχειριστήριο στο οποίο έχουν πρόσβαση οι αρμόδιες αρχές ενός κράτους μέλους θα επιτρέπει μόνον την παρακολούθηση των τηλεπικοινωνιών που μεταδίδονται ή λαμβάνονται από το έδαφος αυτού του κράτους μέλους).

Η εγκατάσταση ενός τέτοιου συστήματος και ο καθορισμός των λεπτομερειών λειτουργίας του δεν νοούνται χωρίς διεθνή νομοθετική ρύθμιση. Η ρύθμιση αυτή αποτελεί το αντικείμενο του άρθρου 19.

β) Η νέα κατάσταση εξηγείται με δύο τρόπους:

- καταρχάς, και όπως προαναφέρθηκε, η τεχνολογία τηλεπικοινωνιών μέσω δορυφόρου επιτρέπει, με μία

και μόνον εντολή παρακολούθησης που εκτελείται σε ένα σταθμό εδάφους, να πραγματοποιηθεί η παρακολούθηση ενός προσώπου σε οποιοδήποτε σημείο(5) της περιοχής κάλυψης του δορυφόρου, δηλαδή καταρχήν σε ένα μεγάλο αριθμό κρατών,

- εν συνεχεία, τα εθνικά δίκτυα παραδοσιακής κινητής τηλεφωνίας (όπως τα δίκτυα τύπου GSM) μπορούν να καταστήσουν δυνατή την παρακολούθηση στο εξωτερικό, για παράδειγμα σε συνοριακές περιοχές, δεδομένου ότι η περιοχή που καλύπτουν δεν μπορεί να περιοριστεί αυστηρά στα πλαίσια των συνόρων. Το ίδιο χαρακτηριστικό ενδέχεται να ισχύει και για τους εδαφικούς περιορισμούς που αφορούν τη χρήση των τηλεχειριστηρίων (βλέπε παραπάνω).

Οι δύο αυτές περιπτώσεις, υπερβαίνουν, καθεμία με τον τρόπο της, το παραδοσιακό πλαίσιο των συμβάσεων δικαστικής συνδρομής.

- η πρώτη περίπτωση α), αφορά το να επιτραπεί σε ένα κράτος μέλος να υλοποιήσει ένα μέτρο στο δικό του έδαφος· η δικαστική συνδρομή συνίσταται καταρχήν στο να επιτραπεί σε ένα κράτος μέλος (το αιτούν κράτος μέλος) να υλοποιηθεί ένα μέτρο παρακολούθησης στο έδαφος ενός άλλου κράτους μέλους (το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση),

- η δεύτερη περίπτωση β), αντιμετωπίζει μια κατάσταση στην οποία δεν υπάρχει ούτε αιτούν ούτε κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση (το κράτος μέλος το οποίο προβαίνει στην παρακολούθηση δεν έχει ανάγκη τεχνικής συνδρομής από το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο παρακολουθούμενος).

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με την παρούσα σύμβαση να μην αγνοήσει αυτές τις δύο περιπτώσεις, προέβη στην πολιτική επιλογή να χειρισθεί κατά τρόπο μη περιοριστικό το θέμα των παρακολουθήσεων για τους σκοπούς ποινικών ερευνών, και όχι μόνον το θέμα της διεθνούς αμοιβαίας συνδρομής στον τομέα της παρακολούθησης. Συγκεκριμένα, το άρθρο 20 ανταποκρίνεται στην επιθυμία του Συμβουλίου να ρυθμίσει δραστηριότητες για τις οποίες όλα δείχνουν ότι πρόκειται να αναπτυχθούν, μολονότι κανένας διεθνής κανόνας δεν έρχεται να τις πλαισιώσει. Πρόκειται εδώ για νομική πρόοδο που πρέπει να τεθεί στο ενεργητικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και που εγγράφεται στη βούλησή της να δημιουργήσει ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Άρθρο 17

Αρχές αρμόδιες να δώσουν εντολή για την παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών

Το άρθρο αυτό επιτρέπει σε κράτος μέλος για το οποίο δεν είναι δικαστική αρχή αρμόδια για την εφαρμογή των άρθρων 18, 19 και 20 να ορίσει, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 1 στοιχείο ε), αντίστοιχη αρμόδια αρχή που να ενεργεί για τους σκοπούς ποινικών ερευνών. Η διάταξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα να δέχονται τα άλλα κράτη μέλη, υπό τους όρους που καθορίζονται στα άρθρα 18, 19 και 20, αιτήσεις παρακολούθησης προερχόμενες από αρμόδια αρχή που ενεργεί για τους σκοπούς ποινικών ερευνών, η οποία δεν είναι αναγκαστική δικαστική αρχή.

Το άρθρο αυτό δεν απαλλάσσει τα κράτη μέλη, για τα οποία αρμόδια είναι δικαστική αρχή, από το να υποβάλουν δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 1 στοιχείο ε), προκειμένου να διευκρινίσουν ποιες από τις αρχές τους είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των άρθρων αυτών, ιδιαίτερα για την εφαρμογή του άρθρου 20 από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση.

Άρθρο 18

Αιτήσεις για την παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει τις περιπτώσεις στις οποίες ένα κράτος μέλος ζητεί από ένα άλλο να διατάξει επιχείρηση παρακολούθησης από το δικό του έδαφος.

Στην παράγραφο 1 διακρίνονται στα στοιχεία α) και β) δύο τύποι αιτήσεων παρακολούθησης:

- ο πρώτος αφορά την άμεση διαβίβαση στο αιτούν κράτος μέλος των παρακολουθούμενων τηλεπικοινωνιακών συνδιαλέξεων. Η άμεση διαβίβαση συνίσταται στο να κατευθυνθεί άμεσα προς το αιτούν κράτος μέλος η παρακολουθούμενη τηλεπικοινωνία, όπου μπορεί να ακουστεί ή/και καταγραφεί από την αρμόδια αρχή που την έχει διατάξει. Αυτός ο τύπος διαβίβασης, που αντιπροσωπεύει μια καινοτομία στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας, αποτελεί εφεξής τον κανόνα,

- ο δεύτερος αποσκοπεί στην καταγραφή και τη μεταγενέστερη διαβίβαση τηλεπικοινωνιακών συνδιαλέξεων στο αιτούν κράτος, πράγμα που συνιστά την τρέχουσα πρακτική στον τομέα της δικαστικής συνδρομής. Αυτός ο δεύτερος τύπος αίτησης αποτελεί αντικείμενο ειδικής μεταχείρισης στις παραγράφους 6 και 7, και θα πρέπει εφεξής να συνιστά την εξαιρεση.

Το Συμβούλιο αφού εξέτασε το θέμα, έκρινε ότι δεν είναι ανάγκη να οριστεί ο όρος "τηλεπικοινωνίες", ο οποίος δεν περιορίζεται μόνον στις τηλεφωνικές συνομιλίες, αλλά πρέπει, αντιθέτως, να εννοείται ευρύτερα. Ακόμη, είναι αναγκαίο, στο μέτρο του δυνατού, το καλούμενο κράτος μέλος να διαβιβάζει επίσης τα τεχνικά στοιχεία όσον αφορά κάθε τηλεπικοινωνία, όπως για παράδειγμα τον καλούμενο αριθμό, την ώρα και τη διάρκεια της τηλεπικοινωνίας και, όταν το στοιχείο αυτό είναι διαθέσιμο, τον τόπο από τον οποίον μεταδόθηκε ή ελήφθη η τηλεπικοινωνία. Ελλείψει ορισμού, είναι αυτονόητο ότι οι διατάξεις περί παρακολούθησης των τηλεπικοινωνιών θα μπορούν να εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές των επικοινωνιών οι οποίες καθίστανται δυνατές από τις παρούσες και μελλοντικές τεχνολογίες. Όμως, κατά τη διαπραγμάτευση της παρούσας σύμβασης, υπήρξε απολύτως αδύνατο να προβλεφθούν όλες οι

υποθέσεις αν ληφθεί υπόψη η ταχύτης της τεχνολογικής εξέλιξης στον τομέα αυτό.

Σημειώνεται ότι η σύμβαση έχει αποτελέσματα μόνον εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρόλο ότι οι τεχνολογίες των τηλεπικοινωνιών στις οποίες ισχύει θα μπορούσαν να εφαρμοστούν σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η παράγραφος 2 καθορίζει, σε συνάρτηση με τον τόπο όπου ευρίσκεται ο παρακολουθούμενος, τις τρεις περιπτώσεις για τις οποίες μπορεί να υποβληθεί αίτηση δικαστικής συνδρομής.

Η πρώτη α) αφορά την περίπτωση που ο παρακολουθούμενος βρίσκεται στο έδαφος του αιτούντος κράτους μέλους (βλέπε γενική εισαγωγή και τεχνικές επεξηγήσεις).

Η δεύτερη β) αφορά την περίπτωση που ο παρακολουθούμενος βρίσκεται στο έδαφος του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.

Η τρίτη γ) αφορά την περίπτωση που ο παρακολουθούμενος βρίσκεται στο έδαφος ενός άλλου κράτους μέλους, διαφορετικού από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, αλλά η τεχνική συνδρομή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση είναι αναγκαία για τη διενέργεια αυτής της παρακολούθησης (βλέπε γενική εισαγωγή και εισαγωγικές επεξηγήσεις). Το κείμενο διευκρινίζει ότι το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το πρόσωπο του οποίου ζητείται να παρακολουθηθούν οι τηλεπικοινωνιακές συνδιαλέξεις, πρέπει να ενημερωθεί για την αίτηση, σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 2 στοιχείο α).

Δεδομένης της ποικιλίας των πιθανών περιπτώσεων, στις παραγράφους 4 έως 8 επικυλάσσεται διαφορετική μεταχείριση σε καθεμία από αυτές τις αιτήσεις.

Η παράγραφος 3 διευκρινίζει τον τύπο σύμφωνα με τον οποίο πρέπει να υποβληθεί η αίτηση παρακολούθησης. Προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή του κειμένου, αποφασίστηκε να αναφέρονται στο άρθρο όλες οι πληροφορίες που πρέπει να παρασχεθούν από το αιτούν κράτος. Συγκεκριμένα, το άρθρο 18 παράγραφος 3 αντικαθιστά το άρθρο 14 της ευρωπαϊκής σύμβασης αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων όσον αφορά τις παραγγελίες παρακολούθησης των τηλεπικοινωνιών μεταξύ των κρατών μελών. Οι πληροφορίες που πρέπει να παρασχεθούν στην αίτηση δεν χρειάζονται ιδιαίτερες παρατηρήσεις.

Η παράγραφος 4 προορίζεται να συμπληρώσει την παράγραφο 3, καταρχήν για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο β), δηλαδή εκείνες κατά τις οποίες ο παρακολουθούμενος βρίσκεται στο έδαφος του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Πρόκειται για τη μόνη περίπτωση όπου, σύμφωνα με την παράγραφο 5 στοιχείο β), το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση αξιολογεί τη συνέχεια που πρέπει να δώσει στην αίτηση, ελέγχοντας κατά πόσον το μέτρο θα μπορούσε να ληφθεί σε αντίστοιχη εσωτερική του υπόθεση. Δυνάμει της παρούσας παραγράφου, το αιτούν κράτος πρέπει ευθύς να παράσχει "μία περιγραφή των γεγονότων" τα οποία αφορούν οι έρευνες. Μολονότι οι όροι δεν είναι ακριβώς ίδιοι, για την ερμηνεία τους πρέπει να γίνει αναφορά στο άρθρο 12 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως, της 13ης Δεκεμβρίου 1957. Το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δικαιούται, από την πλευρά του, να ζητήσει από το αιτούν κράτος μέλος κάθε συμπληρωματική πληροφορία που του φαίνεται αναγκαία προκειμένου να μπορέσει να αξιολογήσει "εάν το αιτούμενο μέτρο θα είχε ληφθεί σε αντίστοιχη εσωτερική του υπόθεση".

Αυτή η τελευταία διατύπωση, η οποία απαντάται σε διάφορα σημεία των διατάξεων σχετικά με τις παρακολουθήσεις των τηλεπικοινωνιών, προτιμήθηκε από την έννοια της "συμφωνίας προς την εθνική νομοθεσία". Πράγματι, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η αίτηση διατυπώνεται αναγκαστικά από αρμόδια αλλοδαπή αρχή. Οι διάφορες όμως εθνικές νομοθεσίες για τις παρακολουθήσεις προβλέπουν γενικά περιοριστικώς τις αρχές που είναι αρμόδιες να δώσουν εντολή για παρακολουθήσεις, κατά τρόπο ώστε μια αίτηση που προέρχεται από αρμόδια αλλοδαπή αρχή, κινδυνεύει να προσκρούει πάντα προς την εθνική νομοθεσία για τις παρακολουθήσεις.

Εξυπακούεται επίσης ότι η παράγραφος αυτή εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις αιτήσεων που υποβάλλονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο β) (αίτηση παρακολούθησης, καταγραφής και μεταγενέστερης διαβίβασης των τηλεπικοινωνιών στο αιτούν κράτος μέλος).

Η παράγραφος 5 προβλέπει τις συνθήκες υπό τις οποίες το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση υποχρεούται να συμμορφωθεί προς αίτηση παρακολούθησης τηλεπικοινωνιών με άμεση διαβίβαση προς το αιτούν κράτος. Διακρίνει δύο περιπτώσεις:

α) όταν ο παρακολουθούμενος βρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους εκτός του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση (συμπεριλαμβανομένου του αιτούντος κράτους), και έχουν ληφθεί, από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, οι πληροφορίες που προβλέπονται στην παράγραφο 3.

Η αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή "άνευ άλλων διατυπώσεων". Έγινε χρήση αυτών των όρων για να διευκρινιστεί σαφώς ότι η αίτηση αυτή δεν πρέπει να εξομοιωθεί από τα κράτη μέλη προς μια συμβατική αίτηση δικαστικής συνδρομής, και συνεπώς ότι μπορεί να απαλλαγεί από ορισμένες διατυπώσεις που θα εφαρμόζονταν για μια αίτηση την οποία το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση θα έπρεπε να εκτελέσει το ίδιο, στο ίδιο του το έδαφος. Πρόκειται συνεπώς για μια περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν χρειάζεται να ελέγξει κατά πόσον η αίτηση

παρακολούθησης συμβιβάζεται με την εθνική του νομοθεσία, αλλά περιορίζεται να ελέγξει κατά πόσον τηρούνται οι όροι που τίθενται από τη σύμβαση σχετικά με αυτόν τον τύπο αίτησης, όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι η πληροφόρηση που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 2 στοιχείο α) (προηγούμενη ενημέρωση του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση) έχει διαβιβασθεί, διότι αλλιώς η παρακολούθηση δεν μπορεί να αρχίσει·

β) όταν ο παρακολουθούμενος βρίσκεται στο έδαφος του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και το κράτος αυτό έλαβε τις αναφερόμενες στις παραγράφους 3 και 4 πληροφορίες.

Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση πρέπει να δεχθεί το μέτρο εάν θα μπορούσε να το λάβει και σε αντίστοιχη εσωτερική του υπόθεση. Μπορεί επίσης να εξαρτήσει τη συμφωνία του από την τήρηση των όρων που θα έπρεπε, δυνάμει της εθνικής του νομοθεσίας, να τηρηθούν σε μια παρόμοια εσωτερική του υπόθεση. Μπορεί, για παράδειγμα, να πρόκειται για όρους που αποκλείουν ορισμένες κατηγορίες προσώπων από το μέτρο αυτό, ή που αφορούν τη χρήση του παρακολουθούμενου υλικού. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, δεν εφαρμόζονται τα μέτρα για την προστασία των δεδομένων που περιλαμβάνονται στο άρθρο 23 της σύμβασης, τουλάχιστον εάν αφορούν το ίδιο αντικείμενο.

Η παράγραφος 6 καθορίζει τους συγκεκριμένους κανόνες που αφορούν τις αιτήσεις για παρακολούθηση, καταγραφή και μεταγενέστερη διαβίβαση της καταγραφής των τηλεπικοινωνιών στο αιτούν κράτος μέλος [παράγραφος 1 στοιχείο β]. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να δεχθούν τις αιτήσεις αυτές μόνον από τη στιγμή που δεν είναι δυνατή η άμεση διαβίβαση. Εν προκειμένω, πρόκειται για αδυναμία που μπορεί να οφείλεται τόσο στο αιτούν όσο ή/και στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.

Η παράγραφος 7 επιτρέπει σε ένα κράτος μέλος να δηλώσει, κατά την προβλεπόμενη στο άρθρο 27 παράγραφος 2 κοινοποίηση, ότι θα εφαρμόσει την παράγραφο 6 μόνον όταν δεν θα είναι σε θέση να εξασφαλίσει την άμεση διαβίβαση. Με άλλα λόγια, το γεγονός ότι το αιτούν κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να διασφαλίσει την παραλαβή της άμεσης διαβίβασης, δεν έχει ως αποτέλεσμα να υποχρεώνεται το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να δώσει συνέχεια στην αίτηση εάν το κράτος αυτό είναι σε θέση να διαβιβάσει άμεσα τις τηλεπικοινωνίες. Σε κάθε κράτος μέλος που θα επέλεγε να εφαρμόσει αυτόν τον περιορισμό, τα άλλα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αντιτάξουν την αμοιβαιότητα. Η δυνατότητα προσφυγής στη δήλωση του άρθρου 18 παράγραφος 7 έχει προβλεφθεί για την ικανοποίηση των αναγκών του Ηνωμένου Βασιλείου, του οποίου η νομοθεσία και οι εθνικές διαδικασίες δεν προβλέπουν συστηματική καταχώρηση των παρακολουθούμενων δεδομένων.

Βεβαίως, δεν απαγορεύεται σε ένα κράτος μέλος, όπως γίνεται ήδη στην πράξη, να δώσει συνέχεια σε αίτηση υπό την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο β) στις περιπτώσεις που είναι δυνατή η άμεση διαβίβαση. Το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο θα μπορούσε να δώσει ενδείξεις για την πρακτική κάθε κράτους μέλους στον τομέα αυτό.

Επιπλέον, το Συμβούλιο έκρινε ότι το γεγονός και μόνον ότι ένα κράτος μέλος πρέπει να καταγράψει τις παρακολουθούμενες συνδιαλέξεις θα πρέπει να οδηγήσει στην εξομίωση της περίπτωσης αυτής με την περίπτωση κατά την οποία ο παρακολουθούμενος βρίσκεται στο εθνικό του έδαφος. Προς τούτο, το κείμενο παραπέμπει στην παράγραφο 4 για τις συμπληρωματικές πληροφορίες που πρέπει να παρασχεθούν προς υποστήριξη της αίτησης, και ορίζει ότι το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μπορεί να εξαρτήσει τη συμφωνία του από το γεγονός ότι το μέτρο θα είχε ληφθεί σε αντίστοιχη εσωτερική του υπόθεση, καθώς και από την τήρηση των όρων που θα έπρεπε να τηρηθούν σε αντίστοιχη εσωτερική του υπόθεση. Εν προκειμένω, για παράδειγμα, οι περιορισμοί θα μπορούσαν να αφορούν τη διάρκεια της καταγραφής ή τη χρησιμοποίηση των δεδομένων. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, δεν εφαρμόζονται τα μέτρα για την προστασία των δεδομένων που περιλαμβάνονται στο άρθρο 23 παράγραφοι 1 και 2 της σύμβασης, στο βαθμό που αφορούν το ίδιο αντικείμενο.

Η παράγραφος 8 αναφέρεται στις αιτήσεις μεταγραφής της καταγραφείσας συνδιάλεξης. Η σύμβαση προβλέπει ειδικούς όρους για αυτού του είδους τις αιτήσεις, οι οποίες μπορεί να απαιτούν πολύ σημαντικά μέσα, ιδίως ανθρώπινα. Καταρχήν, το αιτούν κράτος μέλος μπορεί να διατυπώσει την αίτηση μόνον εάν υφίσταται ειδικός λόγος. Ακόμη και αν δεν διευκρινίζεται στο κείμενο, μπορεί να απαιτηθεί από το αιτούν κράτος μέλος το οποίο διατυπώνει μια τέτοια αίτηση να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους ζητά τη μεταγραφή, για παράδειγμα, το γεγονός ότι θα είναι ευκολότερο να βρεθούν στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση από ό,τι στο αιτούν διερμηνείς ή μεταφραστές για τη γλώσσα ή τη διάλεκτο στις οποίες προβλέπεται ότι θα πραγματοποιηθούν οι παρακολουθούμενες συνδιαλέξεις.

Εν συνεχεία, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση θα εξετάσει τις αιτήσεις αυτές σύμφωνα με τη νομοθεσία του και τις εθνικές του διαδικασίες, χωρίς να υποχρεώνεται από τη σύμβαση να τις τροποποιήσει, στην περίπτωση κατά την οποία η νομοθεσία ή οι εθνικές του διαδικασίες δεν επιτρέπουν την προσφυγή στην μεταγραφή. Εάν, αντιθέτως, μια τέτοια δυνατότητα προβλέπεται από τη νομοθεσία του, θα πρέπει να δώσει συνέχεια στην αίτηση η οποία θα υποβληθεί κατ' αυτόν τον τρόπο.

Για την παράγραφο 9 δεν χρειάζονται ιδιαίτερες παρατηρήσεις: είναι προς το συμφέρον της έρευνας καθώς και των προσώπων που αποτελούν αντικείμενο αυτής να παραμένει εμπιστευτικό το μέτρο της παρακολούθησης.

Άρθρο 19

Παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών στο εθνικό έδαφος μέσω φορέων παροχής υπηρεσιών

Η παράγραφος 1 προβλέπει ότι το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο σταθμός εδάφους επιτρέπει την εγκατάσταση "τηλεχειριστηρίων" η χρησιμότητα των οποίων διευκρινίζεται στη γενική εισαγωγή και στις προαναφερόμενες τεχνικές επεξηγήσεις.

Στην παράγραφο 2 αναφέρεται ότι η σύμβαση περιορίζει τη χρήση αυτών των "τηλεχειριστηρίων" μόνον στις παρακολουθήσεις που γίνονται κατόπιν εντολής, για τις ανάγκες ποινικής έρευνας και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους. Επιπλέον, αυτά τα "τηλεχειριστήρια" μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για συνδιαλέξεις που μεταδίδονται ή/και λαμβάνονται από τον παρακολουθούμενο από το ίδιο το έδαφος αυτού του κράτους μέλους.

Η παράγραφος 3 επιτρέπει τη χρήση του "τηλεχειριστηρίου" από κράτος μέλος, για την παρακολούθηση χάριν άλλου κράτους μέλους, συνδιαλέξεων που μεταδίδονται ή λαμβάνονται από το έδαφός του στα πλαίσια αίτησης δικαστικής συνδρομής που διατυπώνεται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18 παράγραφος 2 στοιχείο β) (ο παρακολουθούμενος βρίσκεται στο έδαφος του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, δηλαδή έδαφος στο οποίο υπάρχει τηλεχειριστήριο).

Οι παράγραφοι 1, 2 και 3 δεν προβλέπουν την υποχρέωση για τα κράτη μέλη να προσφεύγουν σε τηλεχειριστήριο. Είναι ελεύθερα να αποφασίζουν ως προς τη σκοπιμότητα να καθιερωθεί και να χρησιμοποιηθεί σύστημα για την παρακολούθηση στόχων στο έδαφός τους.

Η παράγραφος 4 σκοπό έχει να ανταποκριθεί στην ακόλουθη κατάσταση: στο μέτρο που ένα κράτος μέλος διαθέτει τηλεχειριστήριο δεν θα μπορούσε, καταρχήν, να υποβάλει αίτημα κατά την έννοια του άρθρου 18 παράγραφος 2 στοιχείο α), διότι η "ανάγκη τεχνικής βοήθειας" που μνημονεύεται στο άρθρο αυτό δεν υφίσταται πλέον. Η παράγραφος 4 αποκλίνει από τον κανόνα αυτό, προκειμένου να μην στερήσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προσφεύγει στην ευκολία την οποία συνιστά μια ενιαία εντολή παρακολούθησης που δίδεται μέσω του σταθμού εδάφους (βλέπε γενική εισαγωγή και τεχνικές επεξηγήσεις κατωτέρω) σε καταστάσεις στις οποίες είναι δυνατόν να προβλεφθεί ότι ένας στόχος θα κινηθεί σε μεγάλο αριθμό κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένου του κράτους μέλους του οποίου οι αρχές χρειάζεται να προβούν στην παρακολούθηση.

Εξάλλου, η παράγραφος 4 υπογραμμίζει ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να διατυπώσει αίτημα βάσει του άρθρου 18 εφόσον δεν υφίσταται σ' αυτό το κράτος μέλος "φορέας παροχής" διότι πληρούνται οι προϋποθέσεις οι οποίες προβλέπονται σ' αυτό το άρθρο, δηλαδή "η ανάγκη τεχνικής βοήθειας".

Προκειμένου να οργανωθούν καλύτερα οι όροι εφαρμογής του άρθρου 19, το Συμβούλιο, κατά την έκδοση της σύμβασης, προέβη σε δήλωση η οποία προβλέπει ιδίως "ότι τα κράτη μέλη διεξάγουν μεταξύ τους διαβουλεύσεις στα πλαίσια του Συμβουλίου σχετικά με όλες τις πρακτικές και τεχνικές πτυχές που συνδέονται με την εφαρμογή της σύμβασης" και ότι "πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι υποχρεώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 της οδηγίας 97/66/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, περί επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τηλεπικοινωνιακό τομέα".

Άρθρο 20

Παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών χωρίς την τεχνική συνδρομή άλλου κράτους μέλους

Ο τίτλος του άρθρου αυτού είναι σαφής. Αντιστοιχεί στις περιπτώσεις που αναφέρονται λεπτομερώς στις τεχνικές επεξηγήσεις.

Η παράγραφος 1 ορίζει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου, περιορίζοντας την εφαρμογή του σε ποινικές έρευνες που παρουσιάζουν ορισμένα χαρακτηριστικά. Συνεπώς, η παράγραφος αυτή δεν περιλαμβάνει τον ορισμό της ποινικής έρευνας και δεν έχει καμία επίπτωση στις άλλες διατάξεις της παρούσας σύμβασης ή στις διατάξεις που συμπληρώνει, (βλέπε την προτελευταία αιτιολογική σκέψη).

Το παρόν άρθρο αφορά μόνον την υποχρέωση ενημέρωσης ενός άλλου κράτους μέλους σε ορισμένες περιπτώσεις παρακολούθησης σχετικές με υποθέσεις οι οποίες στα περισσότερα κράτη μέλη αντιστοιχούν στην έννοια της ποινικής έρευνας. Δεν μπορεί να ερμηνευθεί, *a contrario*, ότι επιτρέπει την παρακολούθηση σε άλλες περιπτώσεις τις οποίες δεν καλύπτει, δεδομένου ότι οι περιπτώσεις αυτές ρυθμίζονται από τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου οι οποίες δεν θίγονται από την παρούσα σύμβαση. Το Συμβούλιο θέλησε να υπογραμμίσει το γεγονός αυτό στην προτελευταία αιτιολογική σκέψη.

Το Συμβούλιο δέχτηκε στο σημείο αυτό δήλωση του Ηνωμένου Βασιλείου, ως αναπόσπαστο τμήμα της σύμβασης, με την οποία διευκρινίζονται, για τη χώρα αυτή, οι όροι εφαρμογής του παρόντος άρθρου, ιδιαίτερα όσον αφορά τις παρακολουθήσεις που διενεργούνται από την υπηρεσία ασφαλείας του ("security service") στις περιπτώσεις όπου, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, ενεργεί στα πλαίσια ποινικής έρευνας που παρουσιάζει τα περιγραφόμενα στην παράγραφο 1 χαρακτηριστικά. Οι όροι "ανίχνευση σοβαρών ποινικών αδικημάτων" που περιλαμβάνονται στη δήλωση αυτή είναι οι ίδιοι όροι που χρησιμοποιούνται εν προκειμένω στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου κατά το χρόνο υπογραφής της σύμβασης, και δεν αποβλέπουν στην διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

Η παράγραφος 2 δημιουργεί υποχρέωση για κάθε παρακολουθούμενο κράτος μέλος, όταν βρίσκεται στην περίπτωση που αναφέρει το παρόν άρθρο και στα πλαίσια του πεδίου εφαρμογής της παραγράφου 1, να

ενημερώνει το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το πρόσωπο του οποίου παρακολουθούνται οι συνδιαλέξεις (το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση). Η ενημέρωση αυτή γίνεται:

- πριν από την παρακολούθηση στις περιπτώσεις όπου το αιτούν κράτος γνωρίζει ήδη κατά τη στιγμή που δίδεται η εντολή για παρακολούθηση ότι ο παρακολουθούμενος βρίσκεται στο έδαφος του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση. Εν προκειμένω, η παρακολούθηση μπορεί να αρχίσει μόνον μετά την αποδοχή του μέτρου από το άλλο κράτος μέλος (το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση) υπό τους προβλεπόμενους στην παράγραφο 4 όρους,

- στις περιπτώσεις όπου η παρακολούθηση είχε ήδη αρχίσει, μόλις το αιτούν κράτος διαπιστώσει ότι ο παρακολουθούμενος, βρίσκεται στο έδαφος του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση.

Στην παράγραφο 3 απαριθμούνται οι πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιηθούν από το παρακολουθούν κράτος συγχρόνως με την κύρια ενημέρωση.

Στην παράγραφο 4 ορίζονται οι εφαρμοστέοι κανόνες μόλις διαβιβαστούν οι προβλεπόμενες στις παραγράφους 2 και 3 πληροφορίες.

Με την παράγραφο 4 στοιχείο α) υποχρεούται το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση να απαντήσει αμελλητί, και το αργότερο εντός 96 ωρών, στο παρακολουθούν κράτος, έτσι ώστε να μην εμποδιστεί η ομαλή διεξαγωγή των ερευνών.

Στην περίπτωση αυτή παρουσιάζονται δύο δυνατότητες για το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση, αναλόγως εάν είναι στοιχείο α) ή όχι στοιχείο β) σε θέση να απαντήσει αμέσως:

α) τα σημεία i), ii) και iii) της παραγράφου 4 στοιχείο α) ρυθμίζουν τις περιπτώσεις όπου το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση μπορεί να αποφασίσει εντός 96 ωρών σχετικά με την παρακολούθηση που του έχει γνωστοποιηθεί. Έχει δύο δυνατότητες:

1) το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση μπορεί να δεχτεί την παρακολούθηση ή ακόμα να την εξαρτήσει από όλους τους όρους που πρέπει να τηρούνται σε παρόμοια εσωτερική του υπόθεση. Πρόκειται εδώ για το ίδιο καθεστώς που εφαρμόζεται για την παράγραφο 5 στοιχείο β) του άρθρου 18·

2) μπορεί επίσης να απαιτήσει να μην πραγματοποιηθεί η παρακολούθηση [πρόκειται για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 20 παράγραφος 2 στοιχείο α), όταν έχει δοθεί προηγούμενη πληροφόρηση] ή να διακοπεί [περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 20 παράγραφος 2 στοιχείο β), όταν το πρόσωπο το οποίο ήδη παρακολουθείται εισέλθει στο έδαφος ενός νέου κράτους] όταν η παρακολούθηση δεν επιτρέπεται δυνάμει της εθνικής του νομοθεσίας ή όταν δικαιούται να αρνηθεί τη δικαστική συνδρομή βάσει του άρθρου 2 της ευρωπαϊκής σύμβασης αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις. Η απαίτηση αυτή πρέπει να δικαιολογηθεί γραπτώς.

Στη δεύτερη περίπτωση [άρθρο 20 παράγραφος 4 στοιχείο β) σημείο ii)], το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση μπορεί επιπλέον να απαιτήσει να μην χρησιμοποιηθεί, ή να μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνον υπό ορισμένους όρους που το κράτος αυτό προσδιορίζει, το υλικό που συγκεντρώνεται από την παρακολούθηση - είτε έχει συγκεντρωθεί πριν, είτε μετά τη γνωστοποίηση - μέχρι τη χρονική στιγμή κατά την οποία γνωστοποιεί την απαίτησή του. Το παρακολουθούν κράτος μέλος πρέπει να ενημερωθεί για τους λόγους της αίτησης αυτής. Εννοείται ότι τα κράτη μέλη θα επιδείξουν ευελιξία όσον αφορά τη χρησιμοποίηση υλικού ήδη αποκτηθέντος από την παρακολούθηση με σκοπό τη λήψη επειγόντων μέτρων για την πρόληψη άμεσης και σοβαρής απειλής κατά της δημόσιας ασφάλειας. Εξάλλου, σε ορισμένες περιπτώσεις, χρειάζεται ενδεχομένως να χρησιμοποιηθεί το υλικό που αποκτήθηκε από την παρακολούθηση στα πλαίσια διαδικασιών που αφορούν απαιτήσεις αποζημίωσης προκειμένου για παρακολούθηση που διενεργείται ή μέτρα που λαμβάνονται βάσει του άρθρου 20 παράγραφος 4 στοιχείο β). Το άρθρο 20 παράγραφος 4 στοιχείο α) σημείο iii) δεν εμποδίζει το παρακολουθούν κράτος να ενημερώνει πλήρως κάθε δικαστήριο στα πλαίσια οιασδήποτε ένδικης διαδικασίας κατά του συγκεκριμένου κράτους μέλους·

β) στο σημείο iv) της παραγράφου 4 στοιχείο α) ρυθμίζεται η περίπτωση όπου το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση δεν είναι σε θέση να δώσει απάντηση εντός προθεσμίας 96 ωρών. Το θέμα αφορά τις περιπτώσεις όπου πρέπει να καταβληθούν ιδιαίτερες προσπάθειες από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση, προκειμένου να μπορέσει να αποφασίσει: πρόκειται για παράδειγμα για ειδικές διαδικασίες που επιβάλλονται, σε ορισμένες χώρες, λόγω της ιδιότητας ή της επαγγελματικής δραστηριότητας ορισμένων προσώπων, όπως οι βουλευτές ή οι δικηγόροι. Εν προκειμένω, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση μπορεί να ζητήσει, κατόπιν διαβουλεύσεων με το παρακολουθούν κράτος μέλος, συμπληρωματική προθεσμία η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις οκτώ ημέρες, προκειμένου να εκπληρώσει τις εσωτερικές διαδικασίες που απαιτούνται από την εθνική του νομοθεσία. Οι διαδικασίες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν, ενδεχομένως, ορισμένους ελέγχους. Το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση οφείλει να ενημερώσει γραπτώς το παρακολουθούν κράτος μέλος σχετικά με τους λόγους που δικαιολογούν αυτή την αίτηση παράτασης της προθεσμίας. Η προθεσμία αυτή αρχίζει να τρέχει μετά το πέρας της πρώτης προθεσμίας των τεσσάρων ημερών.

Το στοιχείο β) της παραγράφου 4 ρυθμίζει την περίπτωση κατά την οποία ένα κράτος μέλος δεν έχει ακόμη αποφασίσει όσον αφορά την παρακολούθηση που του γνωστοποιήθηκε. Το Συμβούλιο έκρινε ότι είναι σημαντικό να προβλεφθούν σαφείς κανόνες σε μια τέτοια περίπτωση, προκειμένου να ενισχυθεί η

νομική ασφάλεια των ερευνών.

Θεσπίστηκε ο ακόλουθος κανόνας: στο βαθμό που ένα κράτος μέλος δεν έχει απαντήσει στην αίτηση που του υποβλήθηκε, είτε μετά το πέρας της πρώτης προθεσμίας των 96 ωρών, είτε μετά το πέρας της μεταγενέστερης προθεσμίας η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις οκτώ ημέρες, το παρακολουθούν κράτος μέλος μπορεί να συνεχίσει την παρακολούθηση. Δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία που προέκυψαν ήδη από την παρακολούθηση, εκτός εάν έχει συμφωνηθεί άλλως με το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση, ή προκειμένου να λάβει επείγοντα μέτρα για την πρόληψη άμεσης και σοβαρής απειλής κατά της δημόσιας ασφάλειας. Η έκφραση αυτή δεν πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο υπερβολικά περιοριστικό και θα μπορούσε να εφαρμοσθεί, για παράδειγμα, όσον αφορά μέτρα τα οποία ελήφθησαν στα πλαίσια αξιόποινων πράξεων που περιλαμβάνουν απειλές κατά της ανθρωπίνης ζωής, αξιόποινων πράξεων στον τομέα των ναρκωτικών και σε άλλες παρόμοιες σοβαρές περιπτώσεις.

Το στοιχείο γ) της παραγράφου 4 υπακούει στην ίδια λογική με την παράγραφο 4 του άρθρου 18. Το κείμενο προσδιορίζει, ωστόσο, ότι αυτή η αίτηση συμπληρωματικών πληροφοριών δεν θίγει, εκτός εάν έχει συμφωνηθεί άλλως από τα ενεχόμενα κράτη μέλη, τους κανόνες του στοιχείου β) της παραγράφου 4.

Το Συμβούλιο θεωρεί ότι η καλή λειτουργία του συστήματος απαιτεί σημαντική ανταπόκριση εκ μέρους των κρατών μελών. Στο στοιχείο δ) της παραγράφου 4 προβλέπεται, συνεπώς, όχι μόνο γενική υποχρέωση επιμέλειας προκειμένου να δοθεί απάντηση εντός 96 ωρών, αλλά επίσης να οριστούν σημεία επαφής που θα λειτουργούν όλο το εικοσιτετράωρο και θα αναφέρονται στις δηλώσεις που γίνονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 24 παράγραφος 1 στοιχείο ε).

Οι παράγραφοι 5 και 6 αφορούν το θέμα της εμπιστευτικότητας των στοιχείων που διαβιβάζονται από το παρακολουθούν κράτος μέλος κατά τη γνωστοποίηση της παρακολούθησης.

Στην παράγραφο 5 τίθεται η αρχή της εμπιστευτικής επεξεργασίας των διαβιβασθέντων στοιχείων. Η διάταξη αυτή διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα που είναι αναγκαία για την καλή διεξαγωγή των ερευνών.

Στην παράγραφο 6 προβλέπεται η δυνατότητα διαβίβασης των στοιχείων αυτών, όταν έχουν ιδιαίτερο ευαίσθητο χαρακτήρα, μέσω ειδικών αρχών. Πρέπει, ωστόσο, τα ενεχόμενα κράτη μέλη να έχουν συνάψει σχετική διμερή συμφωνία. Η συμφωνία αυτή θα μπορούσε να συναφθεί κατά γενικό τρόπο και όχι για κάθε χωριστή υπόθεση. Ελλείψει διμερούς συμφωνίας, χρησιμοποιούνται οι συνήθεις οδοί.

Η παράγραφος 7 αφορά τα κράτη μέλη που δεν επιθυμούν να λάβουν πληροφορίες δυνάμει του άρθρου 20.

Άρθρο 21

Ευθύνη για χρεώσεις από οργανισμούς τηλεπικοινωνιών

Στο άρθρο αυτό προβλέπεται ότι οι δαπάνες παρακολούθησης επιβαρύνουν το αιτούν κράτος μέλος. Εν προκειμένω, πρόκειται για δαπάνες που συνδέονται με κάθε ξεχωριστή παρακολούθηση, και όχι για τις δαπάνες που διενεργούν οι οργανισμοί τηλεπικοινωνιών για να μπορούν τα συστήματά τους να επιτρέπουν παρακολουθήσεις.

Άρθρο 22

Διμερείς ρυθμίσεις

Το παρόν άρθρο ορίζει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να συνάπτουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες προκειμένου να διευκολύνεται η εκμετάλλευση σημερινών και μελλοντικών τεχνικών δυνατοτήτων όσον αφορά τη νόμιμη παρακολούθηση των τηλεπικοινωνιών.

ΤΙΤΛΟΣ IV

Άρθρο 23

Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Είναι η πρώτη φορά που μια σύμβαση δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις περιλαμβάνει κανόνες προστασίας σχετικούς με την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών. Το Συμβούλιο, ωστόσο, έκρινε ότι οι κανόνες αυτοί είναι αναγκαίοι, δεδομένου ότι στην παρούσα σύμβαση θεσπίζονται ορισμένες μέθοδοι ερευνών που δεν έχουν αποκλειστικά δικαστικό χαρακτήρα.

Πεδίο εφαρμογής του άρθρου

Το άρθρο εφαρμόζεται "στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται δυνάμει της παρούσας σύμβασης". Η φράση "δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα" χρησιμοποιείται υπό την έννοια του άρθρου 2 στοιχείο α) της σύμβασης του συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου έναντι της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα (σύμβαση του 1981). Το άρθρο αυτό ορίζει ότι ως "δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα" νοείται κάθε πληροφορία η οποία αφορά συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο ή πρόσωπο η ταυτότητα του οποίου μπορεί να εξακριβωθεί ("πρόσωπο το οποίο αφορά η πληροφορία"). Ο ορισμός αυτός ισχύει ανεξαρτήτως του τρόπου καταχώρησης ή επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αυτό συνεπάγεται ότι το άρθρο 23 εφαρμόζεται

τόσο στα δεδομένα αυτόματης όσο και στα δεδομένα μη αυτόματης επεξεργασίας.

Παράλληλα, οι υποχρεώσεις των κρατών μελών βάσει της σύμβασης του 1981 ουδόλως επηρεάζονται από το προκείμενο άρθρο. Καταρχήν, ο ορισμός πρέπει να νοείται ωςάν να προϋποθέτει ότι ως "πρόσωπο η ταυτότητα του οποίου μπορεί να εξακριβωθεί" λογίζεται το πρόσωπο εκείνο το οποίο μπορεί να προσδιοριστεί άμεσα ή έμμεσα, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από φυσική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική άποψη.

Οι καινοτόμοι μηχανισμοί αμοιβαίας συνδρομής που θεσπίζονται με την παρούσα σύμβαση οδήγησαν τους συντάκτες να διευκρινίσουν την αντιμετώπιση δεδομένων που ανταλλάσσονται σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις,

Ως εκ τούτου, στην παράγραφο 2 διευκρινίζεται ότι το παρόν άρθρο ισχύει και για τα προσωπικά δεδομένα που "λαμβάνονται με άλλο τρόπο" και δεν "διαβιβάζονται" κατ' εφαρμογή της παρούσας σύμβασης. Είναι πράγματι σημαντικό να συμπεριληφθούν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 23 τα δεδομένα που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή των άρθρων 9 ("μεταγωγή κρατουμένων για τη διενέργεια ανακριτικών πράξεων") ή 20 ("παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών χωρίς την τεχνική συνδρομή άλλου κράτους μέλους"). Παρομοίως όσον αφορά τα άρθρα 10 ("εξέταση με εικονοτηλεδιάσκεψη") ή 11 ("εξέταση μαρτύρων και πραγματογνωμόνων με τηλεφωνική συνδιάλεξη") τα δεδομένα δεν διαβιβάζονται κυριολεκτικά, αλλά ωστόσο χρειάζονται ένα καθεστώς προστασίας.

Αντιθέτως, κρίθηκε σκόπιμο στην παράγραφο 6 να αφαιρεθούν ρητώς από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 23 "τα προσωπικά δεδομένα που λαμβάνονται από κράτος μέλος κατ' εφαρμογή της παρούσας σύμβασης και που προέρχονται από το εν λόγω κράτος μέλος". Η διάταξη αυτή διατυπώνει μια προφανή και σαφή αρχή, αλλά, ωστόσο, κρίθηκε ότι είναι σημαντικό να περιληφθεί σε ένα άρθρο το οποίο αναφέρεται στους περιορισμούς της χρήσης των δεδομένων που διαβιβάζονται ή λαμβάνονται δυνάμει της σύμβασης αυτής. Οι αρμόδιοι για τις διαπραγματεύσεις είχαν κυρίως κατά νου τις ακόλουθες περιπτώσεις για τα δεδομένα που συλλέγονται:

- στα πλαίσια εικονοτηλεδιάσκεψης (άρθρο 10) ή τηλεφωνικής συνδιάλεξης (άρθρο 11): δεδομένα προερχόμενα από δήλωση μάρτυρα παρόντος σε κράτος μέλος στα πλαίσια εικονοτηλεδιάσκεψης, για παράδειγμα κατά τη διάρκεια εξέτασης κατ' αντιπαράσταση όταν υπάρχει αυτή η διαδικασία, στο βαθμό που τα δεδομένα χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται ο μάρτυρας,

- στα πλαίσια των κοινών ομάδων έρευνας (άρθρο 13): δεδομένα προερχόμενα από την εξέταση μάρτυρα στο έδαφος του κράτους μέλους που επιθυμεί να τα χρησιμοποιήσει. Σημειώνεται ότι εδώ πρόκειται για εξαίρεση από το άρθρο 13 παράγραφος 10, η οποία περιορίζεται αποκλειστικά στις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα δεδομένα "μπορούν να ληφθούν με άλλο τρόπο" (βλέπε κείμενο της παραγράφου αυτής),

- στο έδαφος του αιτούντος κράτους μέλους κατ' εφαρμογή του άρθρου 19 (παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών στο εθνικό έδαφος μέσω φορέων παροχής υπηρεσιών): δεδομένα προερχόμενα από την παρακολούθηση των τηλεπικοινωνιών προσώπου το οποίο ευρίσκεται στο έδαφος του παρακολουθούμενου κράτους μέλους.

Καθεστώς χρησιμοποίησης των δεδομένων

Η χρήση για την οποία προορίζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα καθορίζει τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιηθούν, δηλαδή με ή χωρίς την προηγούμενη συναίνεση του κράτους μέλους που τα έχει διαβιβάσει.

Σε τρεις περιπτώσεις, το κράτος μέλος στο οποίο έχουν διαβιβαστεί τα δεδομένα μπορεί να τα χρησιμοποιήσει χωρίς την προηγούμενη συναίνεση του κράτους μέλους που τα έχει διαβιβάσει:

- η πρώτη περίπτωση [παράγραφος 1 στοιχείο α)] αφορά τη χρησιμοποίηση για τους σκοπούς των διαδικασιών "στις οποίες εφαρμόζεται η σύμβαση". Οι διαδικασίες αυτές καθορίζονται τόσο από τις συμβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 όσο και από τις συμβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 ("διαδικασίες για τις οποίες παρέχεται επίσης αμοιβαία δικαστική συνδρομή"). Βεβαίως, μπορεί να πρόκειται για διαδικασίες διαφορετικές από εκείνες για τις οποίες έχει ζητηθεί δικαστική συνδρομή,

- η δεύτερη περίπτωση [παράγραφος 1, στοιχείο β)] αφορά τη χρησιμοποίηση στα πλαίσια άλλων δικαστικών ή διοικητικών διαδικασιών οι οποίες συνδέονται άμεσα με τις διαδικασίες που αναφέρει το στοιχείο α). Οι όροι "συνδέονται άμεσα" μπορούν ιδίως να καλύπτουν τα ακόλουθα παραδείγματα:

- την εμπορική διαδικασία που συνδέεται με δόλια χρεοκοπία,

- τη διαδικασία αφαίρεσης της γονικής μέριμνας που συνδέεται με ποινική διαδικασία για κακομεταχείριση τέκνου,

- τη διαδικασία αφαίρεσης της άδειας οπλοφορίας που συνδέεται με ποινική διαδικασία για πράξεις ένοπλης βίας.

Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 στοιχείο β), τα προσωπικά δεδομένα που συλλέγονται στα πλαίσια διεθνούς αίτησης δικαστικής συνδρομής μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς την προηγούμενη συναίνεση του κράτους μέλους που τα έχει διαβιβάσει,

- η τελευταία περίπτωση [παράγραφος 1, στοιχείο γ)] αφορά την πρόληψη "άμεσης και σοβαρής απειλής κατά της δημόσιας ασφάλειας". Η έννοια αυτή είναι η ίδια με την αντίστοιχη του άρθρου 20 παράγραφος 4 στοιχείο β) σημείο ii), και η υπαγωγή της στο παρόν άρθρο υπακούει στην ίδια λογική. Πρέπει να ληφθεί υπόψη η δήλωση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας εν προκειμένω, ως προς το σε ποιο βαθμό τα δεδομένα που κατάσχονται από τη δικαιοσύνη κράτους μέλους μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις αστυνομικές υπηρεσίες ενός κράτους μέλους για την αποφυγή σοβαρών κινδύνων ή για την μελλοντική καταπολέμηση σοβαρών αδικημάτων.

Για κάθε άλλη χρήση των προσωπικών δεδομένων, η παράγραφος 1 στοιχείο δ) επιβάλλει στο κράτος που επιθυμεί να τα χρησιμοποιήσει, να λάβει προηγουμένως τη συναίνεση του διαβιβάζοντος κράτους μέλους, εκτός εάν έχει λάβει τη συναίνεση του προσώπου το οποίο αφορούν τα δεδομένα.

Η παράγραφος 7 προβλέπει ένα ειδικό καθεστώς για το Λουξεμβούργο. Το κράτος αυτό μπορεί, κατά την υπογραφή της σύμβασης, να δηλώσει ότι όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται από το Λουξεμβούργο σε άλλο κράτος μέλος δυνάμει της παρούσας σύμβασης, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις: ανάλογα με την περίπτωση, το Λουξεμβούργο μπορεί να απαιτήσει να χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο α) και β) μόνον κατόπιν προηγούμενης συναίνεσης αυτού, όταν θα μπορούσε να είχε αρνηθεί ή περιορίσει τη διαβίβαση ή χρήση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας σύμβασης ή των πράξεων που αναφέρει το άρθρο 1. Το κράτος αυτό, δυνάμει αυτής της δήλωσης, δεν θα μπορεί να προβεί σε συστηματική χρήση της δυνατότητας που δίδεται από την παράγραφο 7. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 7 διευκρινίζει, επιπλέον, ότι το Λουξεμβούργο οφείλει να αιτιολογήσει γραπτώς κάθε άρνησή του να συγκατατεθεί σε αίτηση χρήσεως των δεδομένων στα πλαίσια της διάταξης αυτής.

Στην παράγραφο 3 προβλέπεται ότι το κράτος μέλος που διαβίβασε δεδομένα μπορεί να ζητήσει από το κράτος μέλος στο οποίο διαβιβάστηκαν να το ενημερώσει ως προς την γενομένη χρήση των δεδομένων αυτών. Προκειμένου να αποφευχθεί η υπερβολική γραφειοκρατική επιβάρυνση, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να χρησιμοποιεί τη δυνατότητα αυτή κατά τρόπο συστηματικό.

Συμμόρφωση με τους ειδικούς κανόνες προστασίας των δεδομένων

Δεδομένου ότι ορισμένες διατάξεις της σύμβασης περιλαμβάνουν ειδικούς κανόνες στον τομέα της προστασίας των δεδομένων, κατέστη αναγκαίο να καθοριστούν με ακρίβεια οι σχέσεις μεταξύ αυτών των ειδικών κανόνων και των γενικών κανόνων που τίθενται από το προκειμένο άρθρο. Ο καθορισμός αυτός αποτελεί αντικείμενο των παραγράφων 4 και 5 του προκειμένου άρθρου.

Η παράγραφος 4 αφορά τις περιπτώσεις όπου η σύμβαση επιφυλάσσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επιβάλουν για τη διαβίβαση των δεδομένων ορισμένους όρους όσον αφορά τη χρήση τους. Δυνάμει του άρθρου αυτού, εάν έχουν τεθεί τέτοιοι όροι κατά τη διαβίβαση των δεδομένων, υπερισχύουν των κανόνων του άρθρου 23. Σε αντίθετη περίπτωση, εφαρμόζονται οι κανόνες του άρθρου 23.

Η παράγραφος 5 προβλέπει ότι οι κανόνες του άρθρου 13 παράγραφος 10 που διέπουν τη χρήση των δεδομένων και είναι ειδικά προσαρμοσμένοι στην ιδιαίτερη κατάσταση από απόψεως συνδρομής που αντιπροσωπεύουν οι κοινές ομάδες έρευνας, υπερισχύουν των γενικών κανόνων που προβλέπονται στο άρθρο 23.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 24

Δηλώσεις

Στο παρόν άρθρο λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι δυνάμει των διατάξεων της σύμβασης, ορισμένες πρόσθετες αρχές των κρατών μελών θα καταστούν αρμόδιες για την αμοιβαία συνδρομή. Εν προκειμένω προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη θα υποβάλουν δηλώσεις με λεπτομέρειες σχετικές με τις αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή της σύμβασης, με ιδιαίτερη αναφορά σε ορισμένες από τις διατάξεις της και, παρομοίως, τις αρχές που είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή μεταξύ των κρατών μελών των διατάξεων περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής των πράξεων που αναφέρονται το άρθρο 1 παράγραφος 1. Οι δηλώσεις αυτές, οι οποίες μπορεί να τροποποιηθούν σε οποιοδήποτε στάδιο, δεν περιλαμβάνουν τις αρχές που έχουν ήδη οριστεί για τους σκοπούς της λειτουργίας της σύμβασης του 1959 και της συνθήκης Μπενελούξ.

Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν διαφορετικές αρχές για διαφορετικές διατάξεις της σύμβασης, είναι ουσιαστικής σημασίας να είναι πλήρως σαφείς ως προς την ακριβή αρμοδιότητα κάθε αρχής που αναφέρεται στις δηλώσεις που θα υποβληθούν δυνάμει του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 25

Επιφυλάξεις

Το άρθρο αυτό δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να εκφράσουν επιφυλάξεις ως προς τη σύμβαση εκτός από εκείνες οι οποίες προβλέπονται ρητά στο κείμενό της. Επιφυλάξεις προβλέπονται για τα άρθρα 6 παράγραφοι 3 και 7, το άρθρο 9 παράγραφος 6, το άρθρο 10 παράγραφος 9, το άρθρο 14 παράγραφος 4, το άρθρο 18 παράγραφος 7 και το άρθρο 23 παράγραφος 7.

Άρθρο 26

Εδαφική εφαρμογή

Το παρόν άρθρο ρυθμίζει την εφαρμογή, σε εύθετο χρόνο, της σύμβασης στο Γιβραλτάρ, στις Αγγλονορμανδικές Νήσους και τη Νήσο Μαν.

Κατά την έκδοση της πράξης για την κατάρτιση της σύμβασης, το Συμβούλιο ενέκρινε δήλωση στην οποία προσδιορίζεται ότι το άρθρο 26 δεν θίγει την εφαρμογή της σύμβασης στα εδάφη των κρατών μελών εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου και δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να επεκτείνουν την εφαρμογή της σύμβασης στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη τους.

Άρθρο 27

Έναρξη ισχύος

Το παρόν άρθρο ρυθμίζει την έναρξη ισχύος της σύμβασης κατά τρόπο που είναι ελαφρώς διαφορετικός από τους κανόνες που είχαν τεθεί για τα θέματα αυτά δυνάμει παλαιότερων συμβάσεων που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Εν προκειμένω, δεν έγινε παρέκκλιση από το άρθρο 34 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η σύμβαση αρχίζει να ισχύει 90 ημέρες μετά την ολοκλήρωση των αναγκαίων διαδικασιών για την έγκριση της σύμβασης από το όγδοο κράτος το οποίο ήταν μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 29 Μαΐου 2000 όταν εκδόθηκε από το Συμβούλιο η πράξη για την κατάρτιση της παρούσας σύμβασης. Η σύμβαση θα ισχύει για τα οκτώ αυτά κράτη μέλη και θα εφαρμοστεί στα υπόλοιπα κράτη μέλη 90 ημέρες μετά την ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών τους. Η έναρξη ισχύος της σύμβασης έχει ως συνέπεια την εφαρμογή του άρθρου 35 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Όπως και σε άλλες πράξεις δικαστικής συνεργασίας που έχουν συνομολογηθεί προηγουμένως μεταξύ των κρατών μελών και στα πλαίσια της Ένωσης, η παράγραφος 5 δίδει σε κάθε κράτος μέλος τη δυνατότητα κατά την έγκριση της σύμβασης ή σε οποιαδήποτε άλλη μεταγενέστερη στιγμή, να δηλώσει ότι η παρούσα σύμβαση είναι εφαρμοστέα πριν από την έναρξη ισχύος της στις σχέσεις του με τα άλλα κράτη μέλη που προέβησαν στην ίδια δήλωση. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η σύμβαση θα μπορεί να εφαρμοστεί το συντομότερο δυνατό μεταξύ των πλέον ενδιαφερομένων κρατών μελών. Δήλωση που υποβάλλεται δυνάμει της παρούσας παραγράφου αρχίζει να ισχύει 90 μέρες μετά την κατάθεσή της.

Η παράγραφος 6 αφορά θέματα έναρξης ισχύος και περιορίζει την εφαρμογή της σύμβασης σε διαδικασίες αμοιβαίας συνδρομής που κινούνται μετά την έναρξη ισχύος της σύμβασης για τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Επιπλέον, ωστόσο, οι διατάξεις της σύμβασης θα ισχύουν μεταξύ δύο κρατών μελών τα οποία υπέβαλαν δηλώσεις οι οποίες ισχύουν σε σχέση με την πρόωρη εφαρμογή της σύμβασης δυνάμει της παραγράφου 5.

Άρθρο 28

Προσχώρηση νέων κρατών μελών

Το παρόν άρθρο προβλέπει ότι η σύμβαση είναι ανοιχτή σε κάθε κράτος μέλος που καθίσταται μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και προβλέπει τις ρυθμίσεις για την προσχώρηση αυτή.

Στην περίπτωση που η σύμβαση έχει ήδη τεθεί σε ισχύ, όταν ένα νέο κράτος μέλος προσχωρεί, τίθεται σε ισχύ για το κράτος αυτό 90 ημέρες μετά την κατάθεση του εγγράφου προσχώρησής του. Εντούτοις, εάν η σύμβαση δεν έχει τεθεί σε ισχύ 90 ημέρες μετά την προσχώρηση αυτού του κράτους, η σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ σε σχέση με το κράτος αυτό κατά την έναρξη ισχύος που αναφέρεται στο άρθρο 27. Το προσχωρούν κράτος μπορεί επίσης να υποβάλει δήλωση για την επίσπευση της εφαρμογής όπως προβλέπεται στο άρθρο 27 παράγραφος 5.

Άρθρο 29

Έναρξη ισχύος για την Ισλανδία και τη Νορβηγία

Το παρόν άρθρο περιλαμβάνει τις ρυθμίσεις για την έναρξη ισχύος των διατάξεων της συνθήκης για την Ισλανδία και τη Νορβηγία, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1. Οι ρυθμίσεις αυτές διέπονται από τη συμφωνία της 18ης Μαΐου 1999 που συνήφθη από το Συμβούλιο, την Ισλανδία και τη Νορβηγία και αφορά την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν.

Βασικά, η παράγραφος 1 προβλέπει ότι οι σχετικές διατάξεις της σύμβασης θα τεθούν σε ισχύ για την Ισλανδία και τη Νορβηγία 90 ημέρες μετά την κοινοποίηση εκ μέρους των χωρών αυτών της εκπλήρωσης των συνταγματικών τους προϋποθέσεων. Κατόπιν τούτου, οι διατάξεις θα εφαρμοστούν στις ρυθμίσεις τους για αμοιβαία συνδρομή με κάθε κράτος μέλος έναντι του οποίου η σύμβαση έχει ήδη τεθεί σε ισχύ. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι δεν προβλέπεται πρόωρη εφαρμογή της σύμβασης από την Ισλανδία και τη Νορβηγία.

Η παράγραφος 2 καλύπτει την περίπτωση όπου η σύμβαση τίθεται σε ισχύ έναντι ενός κράτους μέλους όταν οι αναφερόμενες στο άρθρο 2 παράγραφος 1 διατάξεις εφαρμόζονται ήδη σε σχέση με την Ισλανδία ή/και τη Νορβηγία. Η παράγραφος 3 προβλέπει ότι η διάταξη αυτή δεν δεσμεύει την Ισλανδία και τη Νορβηγία πριν από την ημερομηνία που θα ορισθεί κατά το άρθρο 15 παράγραφος 4 της συμφωνίας, που αναφέρει η παράγραφος 1 του άρθρου 29. Η παράγραφος 4 του άρθρου αυτού διασφαλίζει ότι οι διατάξεις αυτές θα τεθούν σε ισχύ για την Ισλανδία ή/και τη Νορβηγία το αργότερο όταν τεθούν σε ισχύ έναντι και των δεκαπέντε κρατών μελών που ήταν μέλη της Ένωσης όταν εξεδόθη

η σύμβαση.

Άρθρο 30

Θεματοφύλακας

Το παρόν άρθρο προβλέπει ότι θεματοφύλακας της παρούσας σύμβασης είναι ο γενικός γραμματέας του Συμβουλίου. Ο γενικός γραμματέας ενημερώνει τα κράτη μέλη για κάθε κοινοποίηση που λαμβάνει από τα κράτη μέλη σε σχέση με τη σύμβαση. Οι κοινοποιήσεις αυτές, καθώς και η σχετική ενημέρωση για την πρόοδο των εγκρίσεων των προσχωρήσεων, τις δηλώσεις και τις επιφυλάξεις δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

(1) ΕΕ C 197 της 12.7.2000, σ. 1.

(2) ΕΕ C 24 της 23.1.1998, σ. 1.

(3) ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 36.

(4) ΕΕ L 191 της 7.7.1998, σ. 1.

(5) Ο στόχος είναι καταρχήν το πρόσωπο το οποίο αναφέρεται στη διαταγή παρακολούθησης. Πάντως, επειδή δεν μπορεί κανείς ποτέ να είναι βέβαιος για την ταυτότητα του προσώπου που θα χρησιμοποιήσει το μέσο τηλεπικοινωνίας, το άρθρο 20 παράγραφος 2 προβλέπει ειδικότερα "τη διεύθυνση της τηλεπικοινωνίας του στόχου που προβλέπεται στην διαταγή παρακολούθησης".